

Myndighetene vil privatisere heiskontrollen

Side 6

Leder av HMF, Robert Ellingsen

Innhold

Ledern	2
1990-årene:	
Gyllent tiår for kapitaleierne	3
Grunnleggende rot	4
førte til lederskifte	6
Privatisering av heiskontrollen?	6
Endringer i regelverket:	
nyheter og tilbakeblikk	7
Nære på - to kulelagres sorti	12
Thyssen med nye heistyper	13
Utvikling av lineærmotoren	
førte til EcoDisc	14
Den visjonære Arthur Clarke	16
Rudolf Nilsen - byproletaren	17
Om FrPs arbeidslivspolitik	18
Når ærlighet kan koste deg jobben	21
Kurskalender	27
Adresseliste	28

Et vondt og vanskelig ekstraordinært landsmøte er over. Landsmøtet ble avholdt fordi det var avdekket store tap som følge av manglende rutiner og rot med innkreving av medlems- og forsikringskontingent.

Landsmøtet fikk en redegjørelse rundt økonomien som avdekket et underskudd på over 20 millioner kroner. Det som imidlertid er et problem er at det fortsatt hersker forvirring rundt beløpet. På hjemmesiden til forbundet sto det å lese dagen etter at landsmøtet var over, at tapet var på rundt 9 millioner kroner. Dette bekrefter den følelsen man satt igjen med under landsmøtet; det er fortsatt ingen oversikt over økonomien, og det som ble fremlagt må karakteriseres som ren tallmagi.

10 – 20 millioner fra eller til spiller tydeligvis ingen rolle, det er jo bare penger. Medlemmenes penger.....

Man må stille spørsmål ved hva slags holdning ledelsen i forbundet har hatt til økonomi når den avgitte kassereren fra talerstolen nevner at tapet for eksempel kunne dekkes inn av en ekstrakontingent på kr. 500 pr. medlem. Har man glemt de heftige diskusjonene rundt nivået på kontingenten? Tror man at medlemmene ukritisk betaler inn kontingent?

Det nytter ikke å slå seg på brystet å si at man er blant de største forbund innen LO-familien. Det kan lett bli historie, for med slike holdninger vil man raskt kunne oppleve en medlemsflukt.

Resultatet av landsmøtet ble at lederen og kontrollkomiteen ble kastet på grunn av mistillit. Kassereren valgte å trekke seg før landsmøtet. Dette er i tråd med den uttalelse HMF hadde vedtatt og fremlagt i det "åpne rom" i god tid før landsmøtet.

Jeg har tro på at kontrollkomiteen nå vil fungere etter vedtektene og sørge for at man kommer til bunns i saken slik at man på nytt kan se fremover.

Den nye ledelsen har i alle fall en formidabel oppgave foran seg for å gjenreise tilliten blant medlemmene. En pekepinn på dette vil man få om halvannet år når det neste ordinære landsmøtet avvikles.

Kommunal og Regionaldepartementet har trukket en gammel kanin opp av hatten. I en høringsuttalelse som har kommet ut i disse dager, foreslås det å privatisere heiskontrollen. Departementet sier rett ut at det støtter konkurransetilsynets vurdering der det blant annet er en oppfatning at "konkurransen i markedet kan bidra til å fremme kostnadseffektive løsninger, og dermed effektiv bruk av samfunnets ressurser".

fortsettelse side 26

HEISMONTØREN

Redaktør; John Walderhaug

Redaksjonen; Vidar Nordbø

Nr.1 - mars 2001

Redaksjonell adresse;
HEISMONTØREN
Heismontørenes Fagforening
Brugt.14, 0186 OSLO
Telefon; 22 17 45 50
Telefax; 22 17 45 53
E-post: heis@heis.no

Årgang 33

Layout og foto: Redaksjonen
Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Sats og trykktjeneste: Gan Grafisk AS
Opplag: 1000
Redaksjonen er avsluttet 20.mars
Neste nummer: sommeren 2001

1990-årene: Gyllent tiår for kapitaleiere

av Einar Fjellvik LO-Aktuelt

1990-årene ble et gyllent tiår for alle som kunne plusse på lønna med kapitalinntekter. Særlig aksjeeiere opplevde en eventyrlig inntekstvekst. Gjennomsnittlig inntekt fra aksjeutbytte økte med 145 prosent fra 1993 til 1999. Men inntektene er svært skjevt fordelt. I samme periode økte gjennomsnittlig lønnsinntekt med 42 prosent, viser selvangivelsesstatistikken fra Statistisk sentralbyrå.

Gjennom hele perioden var det en knapp tidel av skatteytterne som kunne plusse på lønna si med inntekter fra aksjeutbytte. I 1993 kunne de i gjennomsnitt plusse på 27.700 kroner. I 1999 kunne de plusse på 68.000 kroner.

Aksjeinntekter er imidlertid usedvanlig skjevt fordelt. Gjennomsnittstall har derfor begrenset verdi. For tre av fire aksjeeiere utgjorde inntektene fra aksjeutbytte i 1999 under 10.000 kroner. For de fem prosent av aksjeeierne som hadde størst inntekter fra aksjeutbytte, utgjorde imidlertid aksjeutbytte fra 300.000 kroner og oppover i 1999.

Eliten drar fra

Det er særlig hos denne lille eliten på omkring 14.000 personer at aksjeutbytte slår kraftig ut også på den samlede bruttoinntekten. Denne gruppen økte bruttoinntekten sin med 48 prosent, fra knappe 1,3 til 1,9 millio-

ner kroner, fra 1993 til 1999. Gjennomsnittet for alle norske skatteyttere var en økning på 40 prosent, fra 157.300 til 220.100 kroner.

Fattig og rik

Selvangivelsesstatistikken gir også et godt bilde av inntektsfordelingen i samfunnet. Gjennomsnittlig bruttoinntekt for de knappe 3,5 millioner skatteytterne her i landet var 220.100 kroner i 1999. Så vidt mange som 1,8 millioner som måtte nøye seg med bruttoinntekt på under 200.000 kroner, mens 48.700 oppga 750.000 kroner eller mer til skattemyndighetene. De resterende 1,6 millioner skatteytterne hadde mellom 200.000 og 750.000 kroner i bruttoinntekt.

De rikeste og de fattigste har ett fellestrekk i statistikken: De er de eneste som henter mindre enn halvparten av inntekten sin i form av lønn.

Ellers er forskjellene mest slående: Mens midtsjiktet, med bruttoinntekt i området mellom 200.000 og 400.000 kroner, henter mellom 80 og 85 prosent av inntekten i form av lønn, overlever de fattigste på folketrygden, mens de rikeste lever høyt på næringsvirksomhet og kapitalinntekter. For de 820.000 personene med bruttoinntekt under 100.000 kroner, utgjør lønn 38 prosent av inntekten. Ytelser fra folketrygden står for 51 prosent av inntekten.

Hos de 23.000 som har bruttoinntekt på over en million kroner utgjør lønn en enda mindre del av den totale inntekten; 29 prosent. 15 prosent av inntekten kommer fra næringsvirksomhet og 45 prosent kommer fra renter, aksjeutbytte og gevinst på salg av aksjer.

Grunnleggende rot førte til lederskifte

av John Walderhaug

Nyheten om at forbundets underskudd hadde økt til over 20 millioner pga. rot overbeviste flertallet om at forbundslederen måtte ta ansvar, og ga han derfor mistillit. Til tross for at Hans Felix på talerstolen hadde uttrykt at han ikke var for mistillit til forbundslederen ble han allikevel valgt til ny forbundsleder etter en kampvotering mot Henning Solhaug.

Det var forbundets landsstyremøte i november i fjor som med knappst mulig margin vedtok å innkalle til et ekstraordinært landsmøte. Fra talerstolen ble det da uttalt fra flere at de ville vurdere hvordan forbundsledelsen taklet saken, og kom med tiltak til opprydding, før de bestemte seg for hva de skulle mene i forhold til misstallit og andre reaksjoner.

I en konsekvensrapport som ble framlagt på landsstyremøtet var tapene på forsikringsrotet estimert oppad til 9,6 millioner. Da det på det ekstraordinære landsmøtet ble kjent at forbundets underskudd i fjor trolig kom opp i over 20 millioner kroner var det nok mange tvilere som falt ned på mistillit mot forbundslederen.

Tillit til forbundsstyret

Stemningen i landsmøtesalen var den første dagen sterkt ladet og så mye som nesten 70 representanter hadde tegnet seg på talerlista. Ganske tidlig under diskusjonen ble det fremmet mistillitsforslag mot både forbundslederen og kontrollkomiteen.

Taktikken fra de som ikke støttet mistillit mot forbundslederen var at alle hadde et ansvar. Skulle noen gå,

Hans Felix vant kampvoteringen mot Henning Solhaug

måtte det bli hele forbundsstyret.

Fra flere, også Anders Kristoffersen, ble det framsatt beskyldninger om at de som ønsket mistillit hadde en skjult agenda og at det var ført mange diskusjoner i "det skjulte rom". –Det hadde ikke vært mulig for meg å se hva som hadde skjedd på et tidligere tidspunkt, uttalte forbundslederen.

Dette utsagnet ble tydeligvis ikke forbundslederen trodd på. Etter en maratondag ble Anders Kristoffersen felt med 142 mot 130 stemmer en time etter midnatt.

I en avstemming om mistillit til hele forbundsstyret, kontra bare til forbundslederen, falt dette forslaget med de samme stemmetallene som felte forbundslederen.

I en påfølgende avstemming ble hele kontrollkomiteen kastet med 172 for og 99 mot.

Fortsetter på samme kurs

På landsmøtets andre dag var det 2 kandidater til vervet som forbundsleder; Hans Felix som var leder av tariffavdelingen og forbundssekretær Henning Solhaug (tidligere sekretær i HMF på midten av åttitallet).

Diskusjonen før valget var ytterst diplomatisk. Stemmeresultatet med 158 stemmer for Hans Felix og 113 stemmer for Henning Solhaug fastslo at flertallet ikke ønsket et mer politisk radikalt forbund.

Da Felix ble valgt ble også vervet som leder av tariffavdelingen ledig. Under voteringen vant forbundssekretær Jan Olav Andersen med klar majoritet av stemmene til fordel for motkandidaten Terje Skog.

Under valget som ny hovedkasserer i forbundet vant Terje Olsson fra distrikt Østfold kampvoteringen mot forbundssekretær Vidar Hennem med stemmetallene 176 mot 95.

Tor Sundby fra HMF ble enstemmig valgt som ny leder av kontrollkomiteen.

Tapene vokser i forbundet

På landsmøtet ble det framlagt tall som viste at forbundets drift i fjor endte med et foreløpig minusresultat på hele 20,1 millioner kroner.

Bunnresultatet ble allikevel reddet med salg av aksjer på 35,5 millioner (Vår Bank og Forsikring) og finansinntekter på 5,2 millioner, slik at man endte med et overskudd på 20,6 millioner kroner.

Tapene skyldes i stor grad det som forbundets hovedkasserer kalte «underdekning» på forsikringsordningen.

Forbundets totale inntekter i fjor var på 152 millioner mot et budsjett på 161 millioner kroner.

Heisdelegater

Det ekstraordinære landsmøtet i forbundet ble avholdt 30.januar og 1.februar.

HMF hadde fått valgt representanter i følgende distrikt: Robert Ellingsen og Per Arne Salo (Oslo og Akershus), Tor Sundby (Hordaland, Sogn og Fjordane), Jan Refsnes (Rogaland) og Arve Sørensen (Trøndelag).

I tillegg stilte Terje Skog fra Forbundsstyret og John Walderhaug fra Landsstyret.

Leder av kontrollkomiteen

Tor Sundby fra HMF ble overraskende enstemmig valgt som ny leder av kontrollkomiteen.

Med seg i jobben tar han politisk erfaring som RVs medlem av kontrollutvalget for Bergen Kommune; et arbeid som ikke alltid ble like godt motatt av kommunens øverste ledelse.

Dette er ikke en jobb man går til for å bli populær på forbundskontoret, men heller ikke for å bli upopulær.

Kontrollkomiteen er av landsmøtet satt til å være en slags "vaktbikkje" som skal føre tilsyn med forbundets virksomhet og sørge for at vedtak, vedtekter og annet regelverk blir fulgt.

Dette er ikke noe soloarbeid, men et arbeid hvor komiteens medlemmer må arbeide godt sammen, og som er en stor og vanskelig oppgave for alle medlemmene i Kontrollkomiteen.

Ført bak lyset?

Tidligere forbundsleder Anders Kristoffersen fortalte på representantskapsmøtet i forbundets distrikt Oslo og Akershus 18.januar 2001, at han ikke kategorisk ville si om han var ført bak lyset eller ikke av hovedkasserer Anders Hansen.

Forbundslederen ga allikevel hovedkasserer Anders Hansen, som for øvrig nettopp har trukket seg, skylda for å ha kommet med feilaktige opplysninger.

– Til meg har Anders Hansen fortalt at pengene var kommet inn på forbundets konto, men at de ikke var talt opp enda. Hadde vi liksom gått ned til Vår Bank og Forsikring og "sett i safen" ville pengene ha vært der i følge Hansen, kunne Anders Kristoffersen fortelle.

Anders Kristoffersen slutter i EL & IT Forbundet

Fra og med 1.mars vil tidligere leder av EL & IT Forbundet, Anders Kristoffersen, begynne i ny jobb i AOF.

AOF har nettopp vært gjennom en omdanningsprosess hvor man har delt virksomheten i to områder.

Det ene området vil tilby fagbeve-

gelsen tradisjonelle kurs, mens det andre området, hvor Anders Kristoffersen blir leder, vil satse på etter- og videreutdanning i konkurranse med det private markedet.

Anders Kristoffersen blir en del av AOFs ledertrio.

Privatisering av heiskontrollen?

av Tor Sundby

Kommunal- og regionaldepartementet har nå sendt ut til høring forslag om å sette ut sikkerhetskontroll på heiser, rulletrapper og rullefortau på det åpne marked. Dette betyr i så fall at sikkerhetskontroll på heiser i drift ikke lenger er et offentlig ansvar, men kan utføres av hvem som helst som får en sentral godkjenning ut i fra gitte krav.

Hvilke krav dette vil bli vet vi i skrivende stund ikke da forskriftene ikke er sendt ut på høring. Men det blir spennende å se hvilke vekt byråkraterne og juristene i BE vil legge på kunnskaper om kombinasjonen mekanisk og elektriske installasjoner på heis.

Uten lærdom av andre ulykker

Jeg må innrømme at etter de store og tragiske ulykkene vi har opplevd innen andre felter av samfunnet, hvor det ble avdekket store mangler ved kontrollen, hadde jeg ikke trodd at byråkraterne i departementene så snart hadde gått ut med forslag om å fjerne den offentlige kontrollen på heiser i drift. Vel er byråkrater og sentrale politikere blitt mer og mer privatiseringsskåte, men litt mer respekt for publikums krav til sikkerhet burde de ha etter at de store ulykkene til havs og på land på en tragisk måte demonstrerte at med en bedre offentlig kontroll ville tragediens omfang blitt mindre.

Departementet stevnet

Bakgrunnen for forslaget skal være Regjeringens program for fornyelse av offentlig sektor, der mindre statlig

detaljstyring er ett av tiltaksområdene. Men når vi vet at departementet er stevnet av firmaet Finn Strøm as fordi firmaet ikke får utøve driftskontroll på heiser, er det vel betimelig å stille spørsmål om hva denne stevningen har betydd for departementets forslag?

Personlig tror jeg at stevningen må ha påvirket departementet, men viktigere tror jeg er Konkurransetilsynets oppfatning at privat kontroll (ikke bare heiser) er bedre enn offentlig kontroll, men så er de snar å tilføye: "så lenge sikkerhetsmessige hensyn blir ivarettatt"!!!

Billigsalg

I Sverige har vi eksempler på at en driftskontroll blir utført for 300 kroner, og vi har eksempler på at EU kontroll på biler blir utført for 100 kroner og oppover. Jeg har ennå til gode å se at Konkurransetilsynet har reagert på dette som en sikkerhetsrisiko! Jeg har også til gode å se dette tilsynet bekymre seg for alle de mangler som er avdekket på elektriske anlegg; også et eksempel på manglende kontroll.

Tilsynet hevder også at privat driftskontroll på heiser vil være mer sikkerhetsorientert enn offentlig fordi de offentlige kontrollører har mer begrenset reaksjonsmuligheter enn de private!! Jeg lurar på hvilke verden dette tilsynet lever i; i alle fall ikke i vår "heisverden"!

Vår "heisverden" er at vi heller må true mange heiseiere med den offentlige heiskontrollen for å få utført mangler av sikkerhetsmessig betydning både for oss selv og publikum.

Fra HMFs demonstrasjon mot privatisering av heiskontrollen uten for Stortinget i 1985

Distriktspolitik

For meg er det også et argument mot privatisering av kontrollen, at det vil være byer og de store tettstedene på østlandsområdene som vil være et interessant marked for private bedrifter å konkurrere om.

Igjen ser vi byråkratene og politikernes nedprioritering av distriktsnorge!

"Bukken og havresekken"

Heismontørenes Fagforening har som en prioritert oppgave å sloss for en så god offentlig kontroll som mulig. HMF ønsker ikke at kontroll på nye heiser som heiser i drift skal bli et privat marked, og HMF ønsker heller ikke å kontrollere dette arbeidet selv fordi dette er å sette "bukken til havresekken".

Personlig venter jeg spent når departementene og Konkurransetilsynet konkurranseutsetter seg selv?

Endringer i regelverket: nyheter og tilbakeblikk

Av Vidar Nordbø

De siste år har vi sett endringer i regelverket komme i hurtig tempo. Heismontørenes Fagforening har vært en pådriver for forbedringer i regelverket, kampen for nasjonal heiskontroll var en rød tråd på 80-tallet. Men nå går utvikling motsatt vei. Myndighetene vil la heiseier kjøpe sikkerhetskontroll på anbud.

NHK skal vingeklippes av markeds-kreftene, og dessuten fratas nasjonalt anleggsregister, ulykkesregister og deltakelse i internasjonalt standardiseringsarbeid.

Tilsynsloven: Forskrift om registrering 2001

Men aller først tar vi med at PE har sendt et utkast til forskrift om registrering av elektroinstallasjonsvirksomheter på høring (med veiledning), fristen var 15.11.00. Den erstatter autorisasjonsforskriften, som var hjemlet i Tilsynsloven av 1929.

Styret i foreninga utarbeidet en uttalelse, der vi gikk inn for at autorisasjonskravet beholdes. I tillegg krevde vi bestått installatørprøve for å få autorisasjon. Ingen av kravene i vår uttalelse ble tatt inn. Samtidig ser Heismontørenes Fagforening positivt på PEs forslag på andre punkter, som opprettelsen av et register og dannelse av bedre sanksjonsmuligheter overfor foretak som bryter bestemmelsene.

Det kommer også en revisjon av FKE.

Historikk

Helt siden Magnus Lagabøtes bylov av 1276 nevnte 20 håndverksfag, har den norske håndverkslovgivning blitt skrevet på og skre-

Vidar Nordbø har tatt for seg endringene i regelverket rundt heisfaget fra slutten av 70-tallet fram til i dag

vet om. Håndverkslaug ble vekselvis tillatt og forbudt. Når det skrives lover for å styre håndverkere, kommer konflikten mellom sikkerhet og økonomiske argumenter ofte til syne. Nå vil myndighetene konkurranseutsette det velfungerende norske kontrollsystemet. Den offisielle begrunnelse er at 40 skjermede årsverk har påført kundene tap i forhold til hva sikkerhetskontrollen ville ha kostet om det var fri konkurranse!

Heisforskriftenes opprinnelse

Etter lov om bygningsvesenet av 1924, var det opp til den enkelte bykommune å fastsette vedtekt om innretning og drift av heisanlegg. Ved bygningsloven av 1965 kom landsomfattende forskrifter som satte bygningstekniske krav til heisanlegget, mens kommunene fortsatt stilte kravene til drift, herunder kontroll av anleggene. De fleste kommuner som fastsatte lokale regler, la «Heisvedtekter for Oslo» til grunn.

Heiskontrollutvalget 1977: Statlig kontroll

Ved Kgl.res. 30. november 1973 ble Heiskontrollutvalget opprettet for «å utrede spørsmål i samband med innretning og drift av samt tilsyn og kontroll med heiser». Mange heiser hadde ikke forsvarlig kontroll, og reglene var ikke landsdekkende. Utvalgets mandat var å vurdere om offentlig heiskontroll burde være statlig eller kommunal, eventuelt en kombinasjon, samt finansiering. Utvalget konkluderte i sin innstilling (NOU 1977:7 Heiskontroll) med at eksisterende kontrollordning ikke var tilfredsstillende bla. pga. av at de fleste kommuner hadde for få heiser til å drive kvalifisert kommunal kontroll. Løsningen ville være statlig kontroll.

Høringen avdekket motstridende synspunkter. Et problem var at ingen, utenom Det Norske Veritas (DNV), syntes villig til å påta seg oppgaven.

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

Men den gang var det ikke akseptabelt å legge en statlig oppgave til det private DNV. Det var dessuten frykt for at statlig kontroll kunne bli kostbart, ut fra kontrollsystemet som ble lagt til grunn i høringsrunden.

KAD: Kommunal kontroll

Kommunal- og arbeidsdepartementet utarbeidet i stedet et opplegg for kommunal heiskontroll, som også omfattet rulletrapper og skulle hjemles i bygningsloven. Departementet mente det var nok å kontrollere at heisene hadde serviceavtale, som skulle gi det nødvendige tilsyn og ettersyn, eventuelt supplert med enkel teknisk gjennomgang ved behov. Ansvar for at vedlikehold/service og kontroll ble utført, skulle legges til eieren av anlegget.

Heisforskriftutvalget

1982: Delt syn

Kommunal- og arbeidsdepartementet oppnevnte 23. juni 1982 nok et utvalg, Heisforskriftutvalget. Det utredet forslag til forskrifter for heiser og rulletrapper, basert på europeiske standarder, samt forslag til autorisasjonsordning for heisfirma. Sekretariatet for utvalget ble lagt til Norges Byggstandardiseringsråd (NBR). Forslaget, kap 46:2 i utredning av 24. mars 1983, manglet konkrete forslag til forskrift om kontroll. Flertallet foreslo egenkontroll av installasjonsfirmaene støttet av kommunal kontroll. Mindretallet var uenig i egenkontroll, av hensyn til sikkerheten - kontrollen måtte være uavhengig. I utredningen ble det dessuten lagt frem forslag til ordning om autorisasjon av heisinstallatører.

Etter høring og drøfting med berørte parter la departementet frem forslag til ny § 106 a i ot.prp. nr. 45 (1984-85). Forslaget gjorde anleggseier ansvarlig for anleggets stand og inngåelse av avtale om sikkerhetskontroll. Avtalen skulle meldes bygningsrådet. Det kunne så foreta stikkprøve på at kontrollen faktisk ble foretatt. I kommuner med kommunal kontroll, kunne kommunen bestemme at den kom i stedet for avtale om privat sikkerhets-

kontroll. Departementet mente videre at autorisasjonsordning for heisinstallatører ikke var påkrevd.

Landsomfattende Heiskontroll (1985)

Forslaget skapte debatt. Da Odelstinget behandlet lovforslaget, fremmet flertallet forslag om en tilføyelse slik at kontrollen også skulle kunne utføres «av departementet eller den det bemyndiger». Etter drøftinger mellom departementet ved statsråd Arne Rettedal og berørte parter, ble det 5. juni 1985 enighet om at HLF i forståelse med HMF, skulle opprette en frittstående og selveiende stiftelse for å utføre sikkerhetskontroll. Samtidig var det enighet om å etablere et sakkynndig organ (Kontrollrådet for heisanlegg) til hjelp for Statens bygnings-tekniske etat (BE) som forvaltningsmyndighet.

Dermed fikk hele landet heiskontroll, og kommunene kunne velge mellom kommunal kontroll eller kontroll ved den foreslåtte stiftelsen,

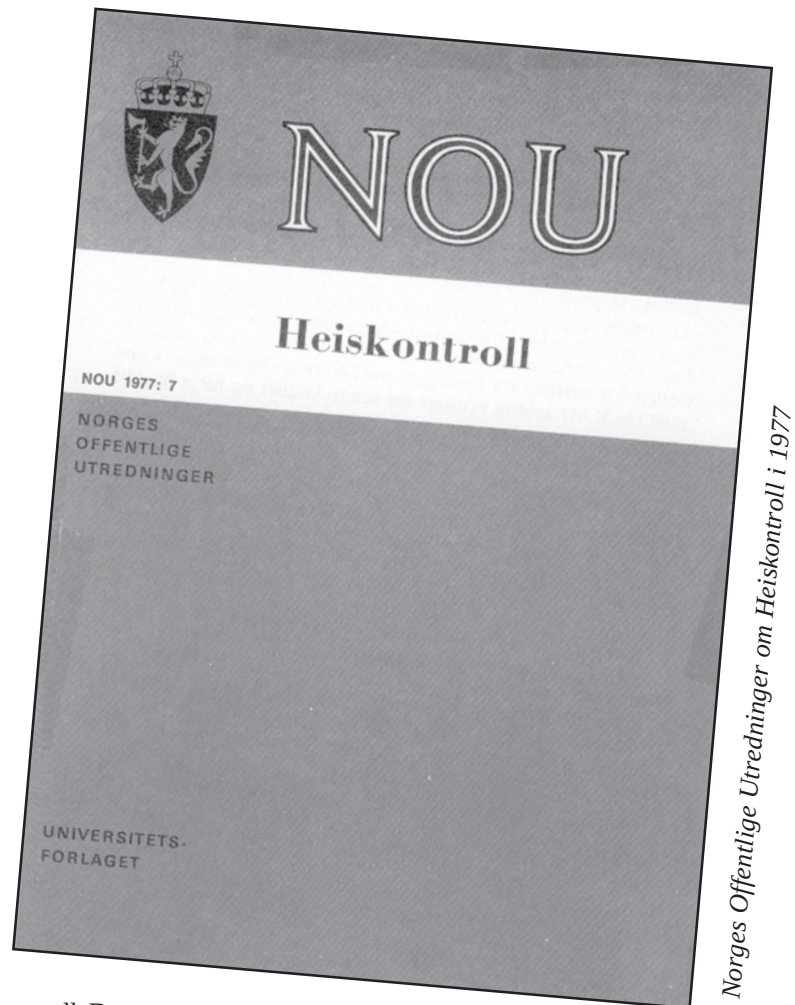
Norsk Heiskontroll (NHK), som formelt ble opprettet 1. august 1987.

NHK

Stiftelsen er en non-profit stiftelse i henhold til statuttene. Takstene er like over hele landet og det er rabattordninger for anlegg nær hverandre. Takstene fastsettes av styret og forelegges BE. NHK er inne i ca 425 kommuner med ca 21.000 av landets ca 30.000 heiser.

NHK utfører også andre oppgaver som:

- kontroll av prosjektering og utførelse
- kontroll av produkter, som utpekt teknisk kontrollorgan
- føring av et sentralt register for alle landets heisanlegg
- registrering og gransking av ulykker, samt kontroll etter ulykke
- faglig rådgivning til bransjen og myndighetene
- bistand til sekretariatet for

Kontrollrådet for heis

- deltakelse i nasjonalt og internasjonalt standardiseringsarbeid

NHKs deltakelse i internasjonalt standardiseringsarbeid er spesielt knyttet til arbeidsgruppene i Comité Européen de Normalisation (CEN) og i International Organization for Standardization (ISO). Arbeidet i disse fora er verdifullt på grunn av NHKs kompetanse og uavhengighet.

Kontrollrådet for heis

Som del av den sentrale, landsomfattende kontrollordningen, er Kontrollrådet for heis (Heiskontrollrådet), opprettet som rådgivende organ for BE i heisfaglige spørsmål. Kontrollrådet er satt sammen av representanter fra kommunene (KS), heisleverandørene, heismontørene (fra 1999: Tor Sundby), byggherrer/eiendomsbesittere, Norsk Heiskontroll, de kommunale heiskontrollene og de tekniske kontrollorganene.

BE, arbeidstilsynet og produkt- og elektrisitetsilsynet har observatørstatus. Sekretariatet for rådet er lagt til NBR.

Rådets oppgaver:

- rådgivende organ for BE, installatører og sikkerhetskontrollører
- et faglig forum for bransjen
- informasjonsorgan for kontrollører, installatører om avgjørelser og uttalelser i forbindelse med aktuelle saker
- følge opp etterutdanning av sikkerhetskontrollørene.

Inntil år 2000 godkjente rådet sikkerhetskontrollører. De godkjennes nå av BE (det kreves minst halvstilling som kontrollør samt årlig deltakelse på etterutdanningskurs i regi av NBR for å oppnå godkjenning).

Heis inn i Plan- og bygningsloven 1986

Ved lovendring 20. juni 1986 nr. 37 ble regler om anlegg og kontroll med heisanlegg tatt inn i plan- og bygningsloven, der også kvalifikasjonskrav for heiskontrollører ble tatt med.

Lovendring:

Søknadsplikt fra 1995

Ved lovendring av 5. mai 1995 ble det i § 106 a foretatt tilpasninger til det nye ansvars-, søknads- og kontrollsystemet som da ble innført i loven.

Heisanlegg ble gjort søknadspliktig på linje med andre bygningstekniske installasjoner (§ 93 e). Egne regler om dette i § 106 a, ble derfor opphevet.

Begrep som «heisinstallatør og montør» ble erstattet med «ansvarlig søker og ansvarlig utførende» i samsvar med endringene i terminologien ellers i loven.

Teknisk forskrift 1997 (TEK 97)

Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven gir nærmere bestemmelser om heis, rulletrapp og rullende fortau. Kapittel V stiller krav til heisprodukters egenskaper og dokumentasjon, IX inneholder bestemmelser om heis, X omhandler bestemmelser om heis som element for å sikre tilgjengelighet.

Kontrollordninger i dag

Kontroll av heiser er delt i produktkontroll (føremærskedkontroll), byggesakskontroll, samt kontroll i driftsfasen.

Produktkontroll

Produktkontroll foretas etter EU-direktiv av utpekte tekniske kontrollorgan. Teknisk kontrollorgan er organ som er utpekt av Kommunal- og arbeidsdepartementet etter reglene i lov om tekniske kontrollorgan av 16. juni 1994 nr 20 til å drive samsvarsvurderinger av at produkter er i overensstemmelse med den gitte tekniske spesifikasjon.

Av norske kontrollorgan er Norsk Heiskontroll (NHK) og Det norske Veritas (DNV) utpekt av departementet som tekniske kontrollorgan etter Heisdirektivet. Firma Finn Strøm AS er utpekt som teknisk kontrollorgan etter Maskindirektivet.

Byggesakskontroll, montasje, ombygning og reparasjon av heisanlegg er søknadspliktig. Søknad sendes kommunen. I 97-reformen ble kontrollen flyttet fra kommunen til ansvarlige foretak som ved dokumentert egenkontroll eller uavhengig

tredjepartskontroll skal kontrollere om prosjektering og utførelse er i samsvar med tillatelse og gjeldende bestemmelser. Kommunen skal føre tilsyn med kontrollen, godkjenne kontrollplaner og kontrollform, men ikke føre byggeplasskontroll. Heisdirektivet åpner for en mengde ulike kontrollordninger. I dag praktiseres sluttkontroll av utførelse ved uavhengige teknisk kontrollorgan likt i hele landet.

Ansvarsrett

Byggeforskrift 87 beskrev hvem som kunne forestå henholdsvis installasjon og reparasjon av heis. Bestemmelsene ble endret ved 97-revisjonen, nå skal alt søknadspliktig arbeid på løfteinnretninger forestås av foretak som godkjennes for ansvarsrett. Det skal være en ansvarlig søker, en ansvarlig prosjekterende, en ansvarlig utførende, ansvarlig kontrollerende for prosjektering og utførelse og evt. en ansvarlig samordner for utførelsen. Et og samme firma kan inneha flere av disse funksjonene.

Sentral godkjenning for ansvarsrett

Kommunen kan gi godkjenning for ansvarsrett for hvert enkelt anlegg. En bedrift kan søke om sentral godkjenning, som da blir stående i 24 måneder før den må fornyes. BE er sekretariat for denne frivillige godkjenningsordningen. Der det foreligger sentral godkjenning, skal denne legges til grunn uten ytterligere vurdering. Bedriften må ha faglig leder som tilfredsstiller kravene i Godkjenningsforskriften (GOF) §§ 10 og 11, det vil si ha relevant utdanning eller opplæring, samt relevant og tilstrekkelig langvarig praksis. Hovedreglene gir spillerom for skjønn, og det finnes unntak. Bedrifter som skal forestå installasjon etter maskindirektivet må som hovedregel ha faglig leder med eksamen fra teknisk fagskole eller opplæring på tilsvarende nivå og 3 års praksis, mens kravet for personheiser er eksamen fra ingeniørhøyskole eller opplæring på tilsva-

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

rende nivå og 5 års praksis. Faglig leder må ha formell og reell innflytelse - arbeidssituasjon og geografisk plassering må være slik at han på kort varsel kan stille på møter.

Ansvarlige foretak med ansvarsrett for installasjon av heis skal ha dokumentert nødvendig heisteknisk kompetanse så vel elektrisk som mekanisk. Foretakets faglige ledelse må tilfredsstillende kvalifikasjonskrav for elektrofag for at foretaket skal kunne forestå installasjon av heis. Kompetanse på heisens mekaniske komponenter må være tilegnet gjennom tilstrekkelig dokumentert praksis fra heisinstallasjonsvirksomhet.

Godkjenningsområder

Godkjenningsområder for heis er delt i to tiltaksklasser:

- Tiltaksklasse 2 gjelder vareheiser, småvareheiser, trappeheiser og løfteplattformer for funksjonshemmede etter Maskindirektivet.

- Tiltaksklasse 3 gjelder heiser med personbefordring etter Heisdirektivet.

Innen hvert av tiltaksklassene utstedes godkjenning for spesifikke oppgaver. Krav til myndighet vil se forskjellig ut for søker, prosjekterende, utførende og kontrollerende:

Disse er listet opp her:

- SØK Søkerfunksjon og koordinering med hensyn til myndighetskrav.

- PRO Prosjektering. Oppgaven består i å fastsette ytelse og funksjon som ivaretar krav til brukbarhet og sikkerhet i bruk, heisteknisk prosjektering, spesifisering av komponenter, sammenstilling og monteringsveiledning. Oppgaven omfatter også utarbeidelse av krav til bygningsutforming og bygningskonstruksjoner som følge av løfteinnretningens installasjon. Prosjekterende må ha rutiner tilsvarende søkers, men mer spesifikt og inngående for sitt fagområde.

- KPR Kontroll av prosjekteringen. Ansvarlig kontrollerende må ha samme oversikt over gjeldende krav som de som skal kontrolleres - henholdsvis prosjekterende eller utførende. I tillegg kommer krav til kontrollfunksjonen gitt i forskrift om saksbehandling og kon-

troll. Kontrollplanen angir krav til omfanget av det som skal kontrolleres.

- SAM Samordnerfunksjon i eksisterende byggverk

- UTF Installasjon. 16 foretak, blant dem de fleste heisfirma, hadde sentral godkjenning for UTF 650 (650 er tallkode for heis) tiltaksklasse 3 i juni 2000.

- KUT Kontroll av installasjonen. 22 foretak, blant dem de fleste heisfirma, hadde sentral godkjenning for KUT 650 (650 er tallkode for heis), tiltaksklasse 3 i oktober 2000. Denne godkjenningen vil i tallkode lyde KUT 650.3.

Godkjenningskatalogen

Godkjenningnemda har lagt ut lister over godkjente foretak på egen internettside (www.be.no).

Kontroll i driftsfasen

I driftsfasen er heiseier ansvarlig for at det føres tilsyn og sikkerhetskontroll og for at nødvendig vedlikehold og reparasjoner blir foretatt av fagkyndig personell, jf pbl § 106 a. Kontrollansvaret ivaretas ved regelmessig utførelse av tilsyn, ettersyn og sikkerhetskontroll.

Ettersyn

Ettersyn er «regelmessig gjennomgang av heis m.v. for å påse at den er i sikkerhetsmessig forsvarlig stand» (se veiledning til Teknisk forskrift).

Ettersyn skal utføres av kvalifisert heismontør og gjennomføres i henhold til ettersynsavtale (vedlikeholdsavtale) mellom eier og bedrift. Ettersynet skal omfatte deler av avgjørende betydning for sikkerheten og dokumenteres i logg. Utførelsen bekreftes ved firmaets navn og underskrift. Loggen, som også kan inneholde tekniske data for anlegget, utførte reparasjoner o.l., oppbevares i maskinrommet. Avhengig av driftstype anbefales ettersynsintervall angitt veiledning til TEK, § 9-62, tabell 1 og 2.

PrEn 13015

CENs Technical Committee 10 (CEN/TC 10) har av EU/EFTA fått i oppdrag å utforme et direktivutkast om vedlikeholdsinstruks for heiser: «Maintenance for lifts and escalators - rules for maintenance instructions». Det er nå ute til avstemning blant med-

lemslandene i CEN, der NBR stemmer for Norge. Forslaget har vært på høring i flere år. Utkastet krever en løpende oppdatert individuell risikoanalyse for hvert heisanlegg. Det skal inngås vedlikeholdskontrakt med planlagt periodisk forebyggende vedlikehold basert på risikoanalysen, der besøksintervallene blant annet bestemmes av faktisk startfrekvens og driftstid. Dette vil vel innebære at det må monteres målere, og at kontraktene stort sett må skrives om. I tillegg kreves vaktavtale (24x7) for nødevakuering. Det er bestemmelser om innhold og formkrav til vedlikeholdsinstruks, samt kompetansekrav for utførende vedlikeholdspersonell med mer. Direktivet ventes å bli gjort gjeldende i alle medlemsland i år.

Endringer i plan- og bygningsloven 2001: Monopolangst

Under arbeidet med siste revisjon av PBL i år snubler så Kommunal- og regionaldepartementet over tilføyelsen fra 1985 om kontroll «av departementet eller den det bemyndiger» - altså NHK. At det har pågått utstrakt lobbyvirksomhet er åpenbart. Særlig har Finn Strøm AS vært aktiv pådriver for en oppmykning av «monopolet». Man behøver ikke leie privatdetektiv for å slå dette fast. I bladet «Dine Penger» nr. 8 2000 står firmaet fram med sin kamp og tildeles månedens laurbær for innsatsen mot «heismonopolet». Dette minner om det preludium Kristin Clemet&Co. slo an sin fagforeningsknekkersuite med. Det er en strofe flere enn Finn Strøm har slått an. TKS har også spilt den med jevne mellomrom. Departementet har «erfart» at et norsk foretak (!) mener seg urettmessig utestengt fra markedet. Også noen andre organisasjoner og byggforvaltere har uttalt seg mot det de oppfatter som en monopol-situasjon.

Monopol eller ikke, Heismontørenes Fagforening er ikke høringsinstans, selv om lista over instansene fyller tre hele sider. Eksotiske instanser som *Takstolkontrollen*, *Norsk Treteknisk Institutt* etc. er naturligvis med. Dette er tross alt Norge. Flertallet høringsinstanser representerer li-

kevel heiseiere, statlige og kommunale organer. Fristen er 2.mai.

Få argumenter støtter endringen

Det vises til at Sverige i 1995 åpnet markedet for periodisk sikkerhetskontroll med heisanlegg etter ca 20 år med Svensk Anlægsproving.

Etter det Heismontørenes Fagforening kjenner til fra Sverige er konklusjonene langt fra entydige med hensyn til virkninger på sikkerheten. Det er tvert i mot kommet fram argumenter om svekkelse av sikkerheten. Departementet har neppe statistisk grunnlag for svenskehistoriene sine.

Dagens kontrollordning er ikke ansett å være i strid med EØS-avtalen.

Dagens kontrollmarked, med kun én kontrollaktør i hver kommune, gir en oversiktlig situasjon for både kommuner, sentrale myndigheter og bransjen.

Det er få gode argumenter for endring i høringsutkastet. Våre venner i konkurransetilsynet trekkes fram fra glemselen igjen. De har i brev av 30. april 1999 til Arbeids- og administrasjonsdepartementet gitt en vurdering av å skjerme de organer som utfører sikkerhetskontroll fra konkurranse. Så lenge sikkerhetsmessige hensyn blir ivaretatt, bør kontrollen konkurranseutsettes, mener Konkurransetilsynet. De mener markedet fremmer kostnadseffektive løsninger og effektiv bruk av samfunnets ressurser. «Tilsynet antar at en rasjonell heiskontrollør vil være mer sikkerhetsorientert når vedkommende har noe å tape ved ikke å følge angitte sikkerhetsforskrifter. Med konkurranse i markedet vil en trussel om evt. å miste godkjenningen være et incitament til å opprettholde høy kvalitet på sikkerhetskontrollen.» Hva slags faglig integritet Konkurransetilsynet legger til grunn for sitt syn på kontrollører her får stå for deres egen regning.

Fritt fram med godkjenning, men bransjen skal rydde opp

Departementet foreslår å åpne markedet for sikkerhetskontroll, slik at heiseiere kan kjøpe kontroll etter pris.

Departementet mener dagens sikkerhetsnivå kan opprettholdes om kontrollen utføres av sentralt obligatorisk godkjente foretak.

Departementet vil med andre ord brette opp et påstått monopol på alt i alt 40 årsverk! Dessuten antar KRD at det kan være rom for 20-30 foretak i det nye kontrollmarkedet! Departementet har også vurdert mulige effekter av en evt. hard priskonkurranse i storbyene. Kontrollbedriftene kan få problemer med å dekke kostnadene, med det resultat at arbeidsmengde og kvalitet i kontrollen reduseres og sikkerheten svekkes. Departementet forventer at bransjen i samarbeid med myndighetene og anleggseierne tar ansvar for et forsvarlig sikkerhetsnivå.

EØS YES

Et foretak fra en annen EØS-stat som innfrir en nasjonal kontrollordning i hjemlandet med samme innhold som den foreslåtte, antas ikke å kunne pålegges å søke ny godkjenning etter reglene i nærværende forslag.

Flere kokker, mer søl - kunden betaler, får dårligere produkt

Som følge av deregulering blir det mer arbeid på kommuner og statlige organer. De økte kostnadene skal i følge KRD dekkes inn av heiseierne ved økte gebyr, noe som kan synes å være stikk motsatt intensjonen ved konkurranseutsetting.

Forslaget legger til rette for at heisfirma kan samordne tilbud på ettersyn og sikkerhetskontroll. Dermed skal eierne slippe gebyrøkning ved i stedet å la servicefirmaet ta kontroll samtidig med servicebesøk ved at det tegnes felleskontrakter både på ettersyn og sikkerhetskontroll. Som fagmann skal du da først utføre ettersyn og service, så kontrollere eget arbeid. Dette er departementets sukkerbit for bransjen. Dagens konkurransesituasjon på ettersynsmarkedet gir alvorlig sikkerhetsrisiko ved denne modellen.

Sjekk egne heiser

Departementet vil dessuten åpne for at større eiendomsbesittere (som fylkeskommunene) med kvalifisert

heisteknisk personell kan benytte eller integrere denne kompetansen i et kontrollopplegg (som for eksempel egne foretak for sikkerhetskontroll) som tar sikkerhetskontroll på egne heiser.

Vekk med NHK

Departementet mener NHK må fristilles fra sine tidligere oppgaver som føring av nasjonalt anleggsregister og ulykkesregister og oppgaven med å assistere NBR i internasjonalt standardiseringsarbeid. Videre er det usikkert om og hvordan NHK vil fortsette å tilby sin faglige kompetanse til bransjen, kommuner og sentrale bygningsmyndigheter.

Kilde: KRD, BE, Heismontørenes Fagforening, Lovdata, Store Norske Leksikon

Sterk trafikkvekst på hjemmesiden

Antall besøkende på hjemmesiden til Heismontørenes Fagforening økte fra 16.007 besøkende i 1999 til 34.707 i 2000. Dette ga en vekst på hele 117%.

Antall besøkte sider i fjor kom opp i 172.456.

En av forklaringene til trafikkveksten er nok det faktum at hjemmesiden ble oppdatert mer enn 150 ganger i fjor.

De to negative knekkene på grafen under viser forøvrig at interessen naturlig nok dalte noe både sommeren 1999 og 2000.

Veksten har fortsatt inn i år 2001, slik at antall besøkte sider siste 12 måneder nå er opp i 200.000.

Nære på! To kulelagres sorti...

av Magne A. Bauge

Montør og lærling kom til en kunde med beskjed om at det var lyd i sjakta. Teknisk ansvarlig fortalte at heisen skrapte mot sjaktveggen og at heisen noen ganger oppførte seg på en måte som kunne skremme vannet av de som var inne i kupeen.

Montøren og lærlingen tok så heisen opp fra nedre stopp og ble stående å riste mens kupeen beveget seg oppover i rykk og napp. Kuler og metallbiter fra lagrene på motvekta hagglet ned på taket, og i sjakta, hele veien opp til toppen. Heisen ble umiddelbart stengt og bildene som ble tatt av ledeskiva på motvekt, taler for seg selv.

Brukere opplyste at de hadde hørt lyder fra sjakta en ukes tid. Dette er et eksempel på at det kan gå kort tid fra man oppdager lyder fra et lager til et fullstendig sammenbrudd er et faktum.

Bildet øverst: Ytre plate for feste av aksling er vrent til siden. Brikka som låser akslingen er brukket løs og akslingen står på skrå opp i fra skiva uten lagre.

Under ledeskiva ser man rester etter kuler og lagerdeler.

Bildet nederst: Her ser man festet mot veggen. Akslingen er dratt rett ut fra låsebrikke og befinner seg inne i skiva.

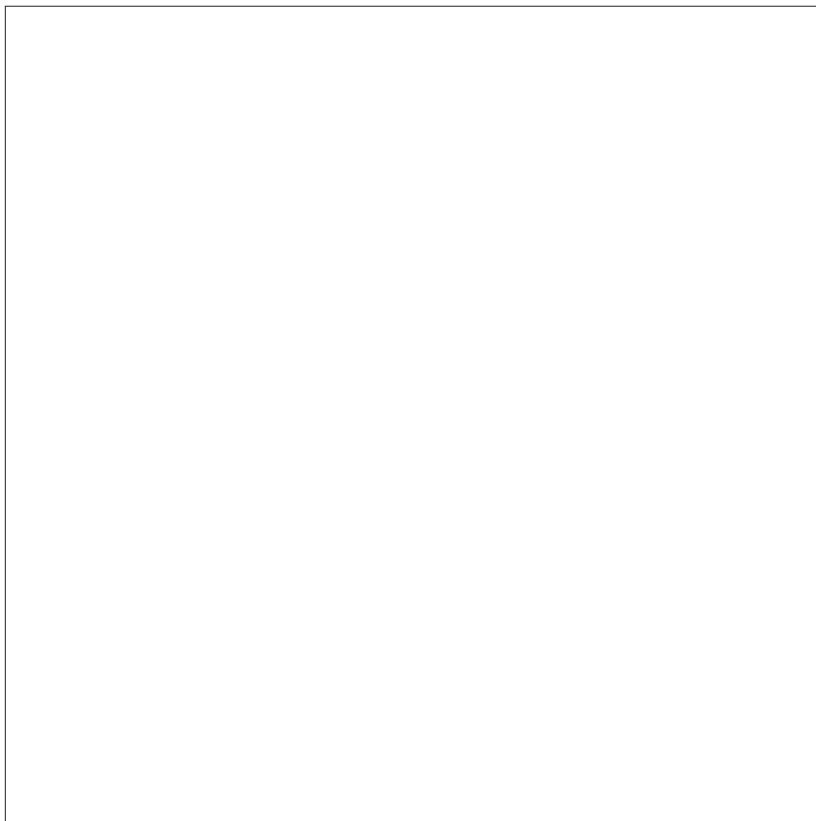
Hele motvekta holder seg oppe ved at ytre ring på lageret tilfeldigvis har kilt seg mellom kanten på skiva og festeplate.

Det er faktisk den blanke ringen midt på bildet som gjør at ikke motvekt med stol detter ned....

Bildet på neste side: Nærbilde av akslingen ut mot sjakta. Man ser tydelig rester etter istykkermalte kulelagre samt hvor mye festeplaten er vrent ut av stilling.

Thyssen utvider spekteret av maskinromsløse heiser

Thyssen Evolution Compact

Thyssen lanserer en heistype for eksisterende bebyggelse som kun har 300 mm. dyp sjaktgrube. Heisen er egentlig en modifisert konvensjonell maskinromsløs heis av typen Evolution med hastighet på 1.0 meter i sekundet.

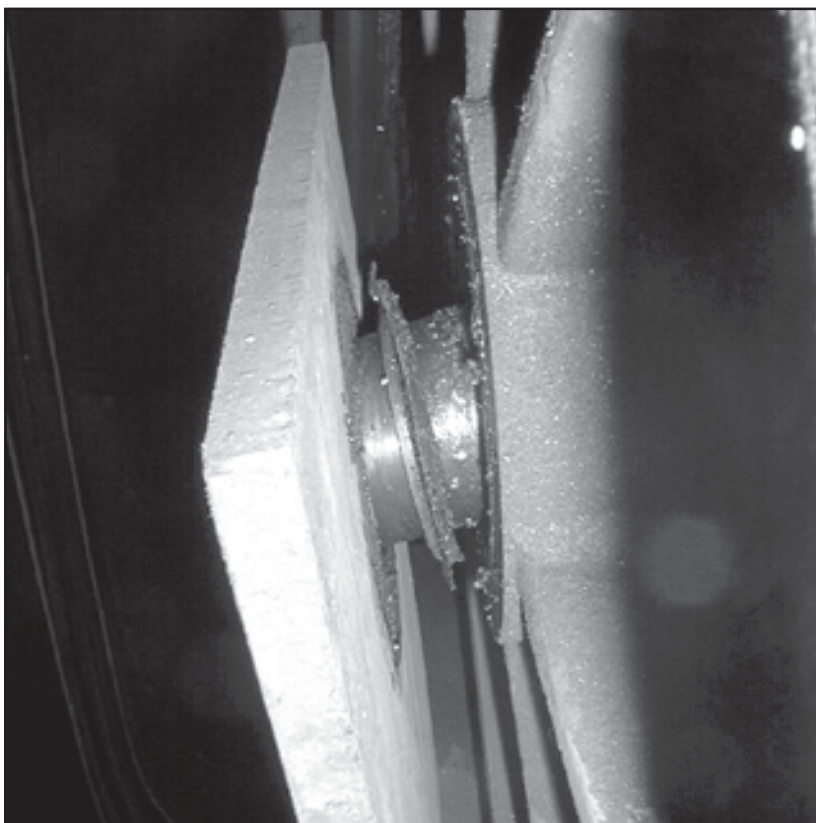
Heisen er godkjent av notified body TÜV i Syd-Tyskland. Heistypen er avklart med NHK ved Roar Østby, og kan kun benyttes i bestående bygg.

Prismessig vil heisen koste det samme som en konvensjonell heis, men kunden får isteden mulighet til å få en ordinær heis som alternativ.

Thyssen Galaxy

Thyssen lanserer nå en ny type maskinromsløs heis under mottoet "all to the front".

Det spesielle med heistypen er at komponenter festet i fremre del av sjakta og at dette frigjør behovet for bærende sjaktvegger. For eksempel er dørene festet i rammer som monteres direkte på stolføringene. Videre har heisen to små motvektorer istedenfor en som jo er det normale (se bilde av Thyssen Galaxy øverst på siden).

Slutter i HLF

Daglig leder i Heisleverandørenes Landsforening, Emse Lote, har sagt opp sin stilling fom. 2.mai for å begynne i ny jobb i Foreningen Norsk Eiendom.

Emse Lote begynte i HLF 1.april 1996 og fikk en rakettstart i tariffoppgjøret som begynte måneden etter, og som resulterte i 14 ukers streik.

Etter dette ble det noe roligere framover, selv om Emse trolig også vil huske tariffoppgjøret i 2000 en stund framover...

Vi ønsker henne lykke til i ny jobb.

Utvikling av lineærmotor førte til EcoDisc-motoren

av Vidar Nordbø

I voksende storbyer går bygningsmassen stadig høyere. Når høyden overstiger 300 meter, opptar det samlede antall heissjakter som må til for å dekke transportbehovet en uønsket stor andel av bygningsarealet. Skal man høyere må transportsystemene videreutvikles. Dagens tauheiser kan ikke oppfylle behovet, fordi kun en enkelt stol betjener sjakta i dens fulle lengde. Man rettet derfor utviklingsarbeidet mot alternativer til tauheisen.

Linjærmotoren

Et lineærmotordrevet vertikalt transportsystem bærer heisen uten tau. Slipper man bæretauet kan flere stoler kjøre i samme sjakt. Om så var kunne massetransport i virkelig høye bygninger oppnås uten store arealtap. Dessuten kan en selvdriven stol bevege seg langs vertikale, horisontale, kurvede eller avgrenede kjørebanner - til og med passere andre stoler underveis. Det er vel kjent at forskning- og utviklingsavdelingen på Otis har arbeidet lenge på anvendelse av lineærmotorer på heiser. Også andre firma (både japanske og europeiske) har forsøkt seg. I 1996 ble for første gang et fungerende system demonstrert i Japan.

Lineærmotorer kan utføres som induksjonsmotorer eller synkronmotorer. Synkronmotor kan enten utføres med permanentmagneter eller superledende elektromagneter. Synkronmotorer med permanentmagneter på stolen og statorviklinger langs føringene i sjakta ble foretrukket. I praksis er statoren på en lineærmotor lik andre statorer, med den forskjell at de er brettet flatt i stedet for foldet sylindrisk om akslingen. Permanentmagnetene skaper et felt på stolen. Når vekselfeltet virker over statorens luftgap skapes en drivkraft

Inspeksjon av KONEs EcoDisc-motor/maskin

som virker på det permanente magnetfeltet på stolen. Følgelig vil stolen bevege seg synkront med vekselfeltet (synkronmotor).

Permanentmagneten utføres av neodymium, som har en magnetfeltetthet mer enn seks ganger ferritmagnetens. Som kjent behøver permanentmagneter ikke strøm. Energitilførselen til stol blir derfor minimal i forhold til løsninger med elektromagnet. Elektromagnet på den bevegelige del falt derfor bort.

Som sikkerhet ved strømbrudd er en vikling på hver pol kortslettet med eksterne bremsestopper. Stolen kan derfor ikke få fritt fall ved strømbrudd. I stedet vil den, om alle sikkerhetsforanstaltninger slår feil, gå nedover med stabil kryphastighet.

Omfattende forskning er utført ved «the Underground Development Utilization Research Center of the Engineering Advancement Association of Japan (ENNA)».

fortsettelse neste side

Kort om motorer

"Vanlig motor"

På en vanlig motor er statoren foldet sylindrisk rundt rotoren. Når motoren går rundt roterer altså rotoren inne i statoren.

Lineær motor

I praksis er statoren på en lineærmotor lik andre statorer, med den forskjell at de er brettet flatt i stedet for foldet sylindrisk om akslingen. Brukt på en heis må altså statoren være like lang som løftehøyden til heisen.

EcoDisc-motor

EcoDisc-motoren er en lineærmotor der endene på det flate statorfeltet er ført sammen, slik at statoren daner en flat skive, omtrent som en ananasring. Denne blir ført inn på akslingen og festet til skjoldet i MX-maskinen.

Stator, dreiefelt og rotor står altså aksialt - ikke sylindrisk.

MX-maskinen er girløs. Drivskiva sitter rett på selve rotoren.

Forskningen viser at det er mulig å bygge og drive heiser med lineærmotor, slik at man faktisk i nær framtid kan bygge integrerte transport-systemer med flere stoler i en sjakt, ja for så vidt uten sjakter i det hele tatt, da persontransporten like godt kan skje i åpent rom, på en måte som minner om gondoler på en taubane. Med multimedia underholdning av passasjerer i stolen, kan systemet tenkes å ende opp som et nettverk av pulsårer, der stolene kan beveges fritt innen et tredimensjonalt system i og mellom bygninger, over eller under bakkenivå.

Følgende fem bedrifter deltok i forskningsprosjektet som strakk seg fra 1989 til 1995: Fuji Electric, Ishikawajima-Harima Heavy Industries, Kawasaki Heavy Industries, Simizu Corporation og Fujitec. Fire av årene ble brukt på tester, produksjon av testmodeller og evaluering av drift.

Monospace

For Kones forskningsteam tok arbeidet en annen retning. Der arbeidet man fra 1985 med et konsept der en lineærmotor drev motvekta - i motsetning til det japanske teamet - som drev stolen direkte uten bruk av tau. Konseptet KONES team jobbet med var i og for seg ikke nytt. Det var allerede tatt patent på konseptet i Tyskland i 1971. Men det var først da en konkurrent lanserte en «tubular» lineærmotor i 1992 at arbeidet skjøt fart. Plutselig begynte «alle» å ta patent på ulike anvendelser av lineærmotor på heiser. Mer enn 200 patenter ble tatt i løpet av få år. Også KONES team forsket på lineærmotoren. Man så at selv om de rent tekniske problemer kunne løses, ville kostnadene med en lineærmotor bli store, da motoren ville måtte vikles om hele kjørestrekningen. Motoren ville med andre ord bli like lang som hele sjakta. Teamet valgte å bøye lineærmotoren til en sirkel. Fortsatt var motoren for tykk til å passe i motvekta. Løsningen kom i aksialmotoren. Man skapte dermed en roterende lineærmotor kombinert med synkron aksialmotorteknikk. Rotoren bruker tynne meget sterke permanentmagneter. Ulike motortyper og plasseringer ble utprøvd.

Teamet ble ledet av Harri Hakala - ingeniør, oppfinner og drivkraft bak KONE EcoDisc. Produktet var klart i 1994. Historien om denne revolusjonerende maskinen er ikke slutt, underveis har en hel familie av produkter basert på EcoDisc maskinene kommet til. EcoDisc ble først brukt på MonoSpace - det første moderne maskinromsløse konsept kommersielt tilgjengelig i heismarkedet.

EcoDisc er en flat kompakt girløs maskin, som på få år har blitt et ikon for nyskapende ingeniørkunst i heisbransjen. Det har oppnådd varemerkestatus med sin lett gjenkjennelige skiveform og aksiale kon-

struksjon, der drivskiven er integrert. EcoDisc er en synkronmotor med permanentmagneter som har satt nye rekorder for energiøkonomisering, driftssikkerhet og ytelse. Så vellykket har produktet vært, at KONE raskt har innarbeidet det på alle standardheiser.

Siden 1997 har bredden i produksjonen vokst. Større modeller (MX18, 32, 40 og 100), blant annet en dobbel maskin, så dagens lys. Videre utvikling skjer i en nedlagt gruve i Lohja i Sør-Finland.

Kilde: Elevator World september 1996 og april 2000 og interne kilder i KONE

Finn Strøm as bløffer i annonse

I en annonse i Aftenposten 18.mars, hvor firmaet Finn Strøm as annonserer etter driftsleder for heisavdelingen, hevder de at *"Firmaet er pr. dags dato det eneste firma som kan tilby periodisk sikkerhetskontroll av heis i konkurranse med Norsk Heiskontroll"*.

Dette er en ren bløff. Firmaet Finn Strøm as er i dag ikke godkjent kontrollorgan på verken nye heiser eller heiser i drift etter EUs *heisdirektiv* (personheis).

I dag er det kun Norsk Heiskontroll (NHK), Oslo heiskontroll og Sandnes Interkommunale heiskontroll som er

godkjent for sikkerhetskontroll på heiser i drift.

Veritas og NHK er godkjent som teknisk kontrollorgan (TKO) etter *heisdirektivet* for kontroll av nye heiser, i henhold til EUs personheisdirektiv

Finn Strøm as er i dag godkjent TKO på heiser etter *maskindirektivet*, og kan drive kontroll i Nordsjøen.

Riktignok har departementet i et forslag som nå er ute til høring foreslått en liberalisering av forskriften, men dette endrer uansett ikke gjeldende regelverk.

Den visjonære Arthur C. Clarke - han med romreisen

av Vidar Nordbø

I sin siste roman «3001» gir forfatteren Arthur C. Clarke sin visjon av mulighetene i neste årtusen: en verden uten nasjoner og landegrenser, der mennesket lever i noenlunde harmoni med en ufattelig avansert teknologi.

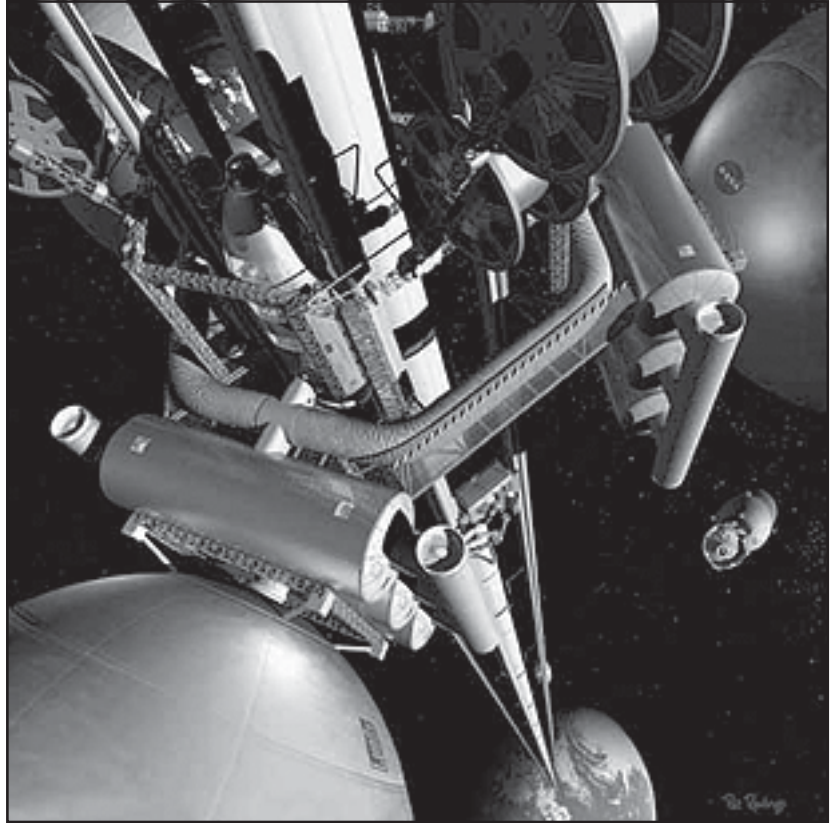
Alle bruker en såkalt braincap - en virtual reality hette - og kan tre inn i en maskinskapt verden - der man kan møte sin egen fortid, en annen planet etc. De som har sett filmen Matrix vil dra kjensel på visjonen.

Rakettene er avskaffet, for nå tar vi heisen ut i rommet til den geostasjonære banen 36000 km over ekvator. Der ute befinner en permanent, menneskeskapt ring rundt jorden seg. Fra ringen letter romskip som besørger transport videre til og fra det ytre rom. Men visjonen om romheisen nevnes allerede i boka «The fountains of paradise», og er egentlig en hundre år gammel ide som mange har ytt bidrag til.

Likevel er visjonen nå brakt nærmere virkeligheten som et prosjekt NASA har begynt å jobbe med, der Otis som omtalt i et tidligere nummer av *Heismontøren* har uttalt seg positivt om prosjektets gjennomførbarhet.

Det er vel kjent at store teknologiske framskritt i romforskningen ofte medfører kommersielle produkter for massemarkedet. En kan ikke helt se bort fra at prosjektet romheisen - uansett om den blir en fiasko - kan skape teknologi som etter hvert vil finne anvendelse også på masseproduserte heiser.

Clarke har gjennom årtiene vist seg som en svært suksessrik profet. Den

Heis ut i rommet til en geostasjonære banen 36000 km over ekvator.

nå snart 83 år gamle mannen ble født 16. desember 1917 i den sørlige delen av Storbritannia. Han viste tidlig vitenskapelig interesse: Av faren fikk han et bilde av en Stegosaurus, som hadde ligget i en sigarettpakke. Han begynte å samle på fossiler og holdt foredrag om fortidsøgler for skolekameratene. Han bygget sin egen kikkert og lærte snart å finne veien blant fjellene og slettene på månen. Da han var 13 kom han over et eksemplar av bladet «Astounding Stories», et science fiction blad. Da han senere oppdaget at det fantes en liten amatørforening som tok romfarten alvorlig, visste han hva han ville med livet. På den tiden var romfart knapt nok en framtidsvisjon, og Clarke måtte ta seg en jobb for å tjene til livets opphold. Men om kvelden, ofte hjemme i Clarkes lille leilighet, holdt han møte i amatørforeningen. Det var på disse møtene han fikk formulert mange av de store ideene som senere skulle

gjøre ham berømt.

Mot slutten av den andre verdenskrig skrev han i fritiden en artikkel med tittelen Extraterrestrial Relays, som mer enn noe annet skulle gjøre ham verdensberømt. Det var der Clarke foreslo at romstasjoner i en bane 36000 km over ekvator kunne brukes som erstatning for tusenvis av radiotårn på bakken. I denne banen ville satellittene nemlig ha en omløpstid på 24 timer, slik at de alltid ville stå stille over det samme punktet på jorda. De tre stedene Clarke foreslo å plassere romstasjoner, var over Afrika, Stillehavet og Sør-Amerika, nettopp der banen i dag er overfylt av tv-satellitter.

Clarke ble berømt og rik for alvor da han sammen med regissøren Stanley Kubrick lagde filmen «2001: En rom-

fortsettelse neste side

Rudolf Nilsen – byproletaren

av Magasinet for fagorganiserte/
Odd Harald Røst

Den 28. februar var det 100 år siden Rudolf Nilsen ble født. Nærmest ubemerket fikk 100-årsdagen komme og gå. Kanskje litt typisk. Rudolf Nilsen var ikke det offisielle Norges dikter. Men arbeidsfolkets og gatas poet.

Han utgav to diktsamlinger, den tredje ble utgitt etter at han døde av tuberkulose våren 1929. Hans styrke var at han forente klassebevissthet med sosialistisk ideologi. Rudolf Nilsen har fortsatt en plass i norsk litteratur.

To linjer i et av Rudolf Nilsens mer sentrale dikt - Nr. 13 - gir nøkkelen til arbeiderbevegelsens vekst i begynnelsen av forrige århundre. De står i tredje siste verset og lyder:

«Men ennu våker nogen. Det er ganske unge menn,/ som bøyet over bøker leter drømmen frem igjen».

Arbeidere, kanskje spesielt ungdom fra arbeiderstrøkene, skulle opplæres til statsstyring gjennom studier. Sosialistiske skrifter, sosialistiske kveldsskoler, leseværelser, agitatoriske dikt og scenestykker var midler til spredning av både kunnskap og holdning.

fortsettelse fra forrige side

odysse», om en tre millioner år gammel monolitt på månen, en reise til Jupiter og en datamaskin ved navn HAL 9000, som kunne mer enn å legge sammen tall.

Alle disse tingene - og mange til - ble skapt i fantasien til Arthur C. Clarke. Hans enorme produksjon omfatter over 80 bøker. Nesten hele sitt liv har han levd av forfatterskapet og er i dag en av verdens mest leste

Slik ble kultur og kunnskap redskap for arbeiderbevegelsen i kampen for frigjøring og samfunnsrett. LO-kongressen i mai har all grunn til å presisere evighetsperspektivet over tilegnelse av kunnskap når den markerer 100 årsjubileet for Rudolf Nilsens fødsel.

Rudolf Nilsen ble populær i sin samtid fordi han skrev et språk de fleste forsto, uten lyriske fiksfakserier og omskrivninger. Det han beskrev, var gjenkjennelig. Han mente at poesien skulle ha mening og hans prosa i form av revytekster og små humoresker, kunne være drepene avslørende for borgerskapet.

Han skrev om arbeidsfolks hverdag i gråbeingårdene i «Nr. 13», gjengitt i samlingen «På Gjensyn» (1926). Han kjente de store boligkompleksene fordi familien flyttet til nabolaget, til Heimdalsgata, i 1908. Faren, jernarbeider Karl Otto Nilsen, hadde kommet tilbake fra Amerika to år tidligere, like fattig som da han dro, men alkoholisert.

Etter at foreldrene ble skilt i 1910, bodde gutten hos sin morfar i Lakkegata fram til 1918, mens han leste til Examen artium, som ble avlagt i 1920. Morfaren arbeidet på en tønnefabrikk i samme huset.

Rudolf Nilsen var proletar, han vokste opp øst for Akersleva og forble tro mot sitt opphav og mot sin by. Han kjente arbeidermiljøene og de

science fiction-forfattere. Han er fortsatt produktiv.

Spesielle utmerkelser: Den geostasjonære banen rundt jorden er døpt Clarke-banen av Det internasjonale astronomiforbundet, og asteroide nr. 4923 er også døpt Clarke, som en anerkjennelse av hans forfatterskap om asteroider.

Kilde: Illustrert Vitenskap, Store Norske Leksikon

mørke bakgårdene, trangboddheten, den dårlige kosten og de hygieniske forholdene. Han skrev om de overfylte leilighetene der tuberkulosen herjet, denne djevelske sjukdommen som førte til tidlig død for over 200 000 nordmenn, blant dem Rudolf Nilsen selv. Han døde 28 år gammel.

Til tross for den vanskelige oppveksten, preges diktene hans verken av bitterhet eller depresjon. Han beskrev det han så, enten det var «*de unge bjerkene i svarte byen/de står og bruser med sitt lyse løv*» i «På Stengrunn» (1925) eller begivenheter ute i verden, som generalstreik i England eller barnarbeid i Kina. Ofte formidlet han det dagsaktuelle i dikt, og da gjerne framover, mot en bedre verden. Han trodde på en idé, på sosialismen, på ei framtid og han visste at den gode tid ikke kom av seg selv. Den krevde politisk bevisstgjøring og handling, slik han beskriver i det siste verset i «Den nye kamerat»: *»Men du vil også skjønne, kamerat,/ at gjennom denne skapende fabrikk/ går veien til vår drømte stat -/vårt arbeids republikk!«*

For å få fullt utbytte av de mange av diktene til Rudolf Nilsen, er det en fordel å ha noe kjennskap til forholdene i Kristiania mellom 1900 og 1930, arbeiderbevegelsen frammarsj, den russiske revolusjon og andre internasjonale begivenheter.

Dikteren var sterkt preget av revolusjonens seier i Russland og foretok flere studiereiser til landet, også til Frankrike, Tyskland og Spania.

Det var på veien hjem fra et opphold i Spania tuberkulosen knekket ham, og han døde i Paris våren 1929.

Ifølge kirkevergen i Oslo eksisterer ikke Rudolf Nilsens grav. Derimot står en minnebauta like ved inngangen til Nordre Gravlund og en statue av ham ble avduket i Vahlsparken i Oslo i 1954.

Høyresidens alternativ for norsk arbeidsliv - slik FrPs program sier det

Innhold

- a) Lavere lønn for mange
- b) Usikker inntekt; oppsigelse på dagen
- c) Til arbeidsgivers disposisjon hele døgnet?
- d) Ledighetstrygd må betales av arbeidstakerne selv
- e) Ferie kun for de sterke?
- f) Sykelønna reduseres
- g) Bort med AFP
- h) Noe å tenke på for de unge? – bare minstepensjon fra staten (Folketrygden)

Bakgrunn

FrP og dets ledere har lenge kunnet appellere til velgerne uten at deres eget alternativ egentlig er blitt gjenstand for særlig vurdering av verken media eller folk flest. På bakgrunn av partiets høye oppslutning er det all grunn til se nærmere på hva slags alternativ utvikling partiet byr på for det norske samfunn.

Vi tar i det følgende for oss partiets forhold til arbeidslivet og noen sentrale programformuleringer på dette området. Samlet representerer de en ytterliggående variant av høyrepolitikk. Partiet Høyre, har standpunkter som på alle vesentlige områder går i samme retning men er mer moderate. På den måten bidrar FrP til å tydeliggjøre høyrepolitikk i forhold til andre partier.

I et komplisert samfunn er det vanskelig å overskue både hensikter med og virkningene av formuleringer i partienes programmer. Det mest håndfaste inntrykk får en derfor ved å studere systemer som er forsøkt i andre land og sammenlikne med det norske. FrPs program er svært sammenfallende med det system en har i det amerikanske arbeidsmarked når det gjelder lov- og avtaleverkets og fagbevegelsens stilling. En nærmere beskrivelse og forklaring av hovedtrekene i henholdsvis den nordiske og

amerikanske arbeidslivsmodellen er gitt i Samfunnsnotat nr 3/2001.

Oppsummert kan en si at USA og Norge representerer ytterpunkter når det gjelder sosial likhet og vanlige arbeidstakers posisjon i samfunnet.

Maktbalansen i den amerikanske modellen er dramatisk annerledes i arbeids-givernes og kapitaleiernes favør. Dette preger de mer hverdagslige forhold på arbeidsplassene, men kommer mest håndfast tallmessig til uttrykk i de mye større lønnsforskjellene. Her spiller fagbevegelsens stilling og de kollektive avtalene en helt sentral rolle. Det ser en også direkte i USA hvor forholdene er klart bedre i virksomheter som er organisert. En kanskje like viktig forklaring er summen av ordninger og regler som påvirker arbeidstakernes trygghet og rettigheter:

- * en ansettelsestrygghet gjør at en ikke så lett lar seg avspise med "luselønn" av frykt for å miste jobben
- * regler for når en kan pålegges overtid påvirker både betaling og hvor langt arbeidsgiver kan bestemme over din fritid
- * rett til og betaling ved ferie
- * sykelønnsordning
- * ledighetstrygd
- * rett til og lønn ved foreldrepermisjon
- * pensjonsordninger

I de etterfølgende åtte punkter fra a til h tar vi for oss viktige forverringer som kan skje på arbeidslivets område som følge av gjennomslag for FrPs politikk.

a) Lavere lønn for mange

En nokså sikker virkning av FrPs modell er at lønnsforskjellene vil øke. Dette følger av bl.a. to kraftsatser på side 22 og 23 i (nettutgaven) programutkastet:

- * "Et fritt arbeidsmarked funge-

rer ikke bra så lenge monopol-liknende organisasjoner inngår avtaler for arbeidstagere og arbeidsgivere. Arbeids-, lønns- og ansettelsesavtaler fungerer best dersom disse oppnås ved enighet mellom arbeidstagere og arbeidsgivere i den enkelte bedrift"

* "At lover og regler som regulerer arbeidsmarkedet oppheves, med mindre de er nødvendige av medisinske eller sikkerhetsmessige årsaker".

Den første satsen betyr at landsomfattende tariffavtaler ikke er ønskelig. De har i Norge vært hovedredskapet for å heve lønnsnivået spesielt for grupper som lett blir hengende etter i lønnsutviklingen. Den andre kan jo tolkes som at det aller meste av lovgivning og avtaleverk til beste for arbeidstaker skal bort (ferielov, regler for arbeidstid, oppsigelse, bedriftsdemokrati m.v.).

Et bilde av lønnsforholdene i Norge og USA antyder noe om utviklingstendensen hvis FrP skulle få gjennomslag. I USA tjener de lavest lønte omtrent halvparten av hva de gjør i Norge. Den lovbestemte minstelønn som 10-15% mottar tilsvarende ca 45 kr. pr. time. For et normalårsverk i Norge vil det tilsvare en årslønn på ca 90 000.

b) usikker inntekt; oppsigelse på dagen

I Norge er oppsigelsesvernet en viktig del av arbeidstakernes trygghet og maktposisjon. Det gir beskyttelse mot at man kan sies opp uten gyldig grunn og det gir en rimelig tid før arbeidsforhold kan avvikes. Dette er et generelt viktig middel for at en arbeidstaker ikke skal være altfor underlegen maktmessig i forhold til arbeidsgiver. Det skal også gi en viss trygghet for å kunne oppfylle økonomiske forpliktelser i forhold til forsørgeransvar og mulighet til å kunne betjene lån.

FrPs "generalformulering" kan vanskelig tolkes annerledes enn at denne beskyttelsen skal avvikes eller svekkes vesentlig:

"at lover og regler som regulerer arbeidsmarkedet oppheves, med mindre de er nødvendige av medisinske eller sikkerhetsmessige årsaker"

Det stemmer med partiets stemmegivning i Stortinget ved behandling av Arbeidsmiljøloven og med situasjonen i USA. Der savner en slike generelle regler til beskyttelse av arbeidstaker. Den enkelte vil være prisgitt den enkelte arbeidsgiver og måtte akseptere oppsigelse på kort varsel for eksempel på grunn av sykdom, graviditet eller at en ikke er likt av sjefen.

c) Til arbeidsgivers disposisjon hele døgnet?

I de fleste utviklede land er det regler for hvor mye en arbeidsgiver kan pålegge arbeidstakerne å jobbe og til hvilke tider. I fravær av slike regler vil arbeidstakers kontroll over egen hverdag og fritid være prisgitt forholdet til arbeidsgiver. Reglene på dette området er en del av samfunnets generelle medvirkning til maktbalansen i arbeidsforhold. Den enkelte skal ikke føle seg presset til å jobbe for eksempel på søndager og generelt urimelig mye. Det har også en helse- og sikkerhetsmessig begrunnelse å begrense overtidarbeidet blant de som ikke selv bestemmer over egen arbeidstid.

Slike begrensninger gjelder som følge av lovverket. I tillegg har mange tariffavtaler ytterligere bestemmelser, spesielt når det gjelder betaling. FrP vil åpenbart styrke arbeidsgivernes maktposisjon betraktelig, dels gjennom sin "generalformulering":

"at lover og regler som regulerer arbeidsmarkedet oppheves, med mindre de er nødvendige av medisinske eller sikkerhetsmessige årsaker"

dels gjennom forslag om en mer spesifisert lovendring:

** "forenkle arbeidsmiljøloven slik at avtaler om arbeidstid baseres*

på frivillige forhandlinger mellom arbeidsgivere og arbeidstagere på de enkelte bedrifter"

** "at offentlige bestemmelser om overtidarbeid fjernes, slik at overtid baseres på avtale mellom partene"*

Om det bare er de siste (offentlige bestemmelser) som følges opp, vil det bli ytterligere forskjell i beskyttelsesgrad mellom organiserte og uorganiserte arbeidsforhold. Organisasjonenes avtaler vil ikke rammes av dette.

d) Ledighetstrygd må betales av arbeidstakerne selv:

Fremskrittspartiet vil: *"innføre en selvfinansiert ordning for arbeidsløshetstrygd og arbeidsmarkedstiltak ved en tvungen flat premie på lønnsutbetalinger, styrt av arbeidstagerne og deres organisasjoner"*.

Dette må bety at den statlige ledighetstrygden skal bortfalle. Det synes å bli forutsatt at det blir en avgift (premie) på alle arbeidstakere på anslagsvis 3-4000 kr årlig (ut fra "normal" utgifter til slike formål).

Nå er jo realiteten at dagens system i stor grad betales av arbeidstakerne selv gjennom skatten. Dersom FrPs skattelette som følge av ordningen målrettes mot lønnstakerne, behøver de som gjennomsnitt ikke komme dårligere ut. Dersom skatteletten ikke målrettes på denne måten, vil de med kapital- og næringsinntekt vinne på lønnstakernes bekostning.

Erfaringer fra andre land tyder imidlertid på at dette lett kan bli en dyrere ordning som lettere kan bli misbrukt og derfor enten vil gi lavere dagpenger eller høyere premie enn dagens system.

e) Ferie, kun for de sterke?

I Norge har alle arbeidstakere rett til ferie og arbeidsgivere er gjennom ferieloven forpliktet til å "lønne" denne i forhold til utbetalt lønn. En slik lovbestemt ferie synes ikke forenlig med FrPs *"generalformulering"*:

"at lover og regler som regulerer arbeidsmarkedet oppheves, med mindre de er nødvendige av medisinske eller sikkerhetsmessige årsaker".

Det er nok helsemessige begrunnelser for Ferieloven, men man kan vanskelig hevde at den er "nødvendig" av medisinske grunner. Derimot er den av stor velferdsmessig og helsemessig verdi. Land som USA mangler da også slike regler for generelle rettigheter. Omfanget av ferie- og fridager er da også klart mindre i USA enn i Vest-Europa.

Resultatet av en avvikling vil også hos oss være store sosiale forskjeller. De høytlønte og de med sterkest posisjon i arbeidsmarkedet vil nok beholde dagens ordning, mens mange vil få svekkede rettigheter og mindre feriepenger til å erstatte lønna med.

f) Sykelønna reduseres

Partiets formuleringer er her helt klare:

** "Fremskrittspartiet vil innføre to karensdager og 80% sykelønn etter dette. Innsparingen skal i sin helhet tilfalle Folketrygden"*.

Dette er også i samsvar med partiets opptreden i Stortinget i innværende periode. Som en illustrasjon på hva endringene i ordningen kan bety, kan vi bergne innteksttapet for en kvinnelig industriarbeider med henholdsvis gjennomsnittlig sykefravær og helt års fravær. Disse tall-eksemplene kan gi en pekepinn om effekten også for andre kvinnegrupper med høyt sykefravær, bl.a. i omsorgssektoren. Ved innføring av de ulike partiers ordninger. Utslagene vil bli noe mindre for menn, men vil gå i samme retning.

i) Gjennomsnittsfravær:

Fremskrittspartiet: Gir tap årlig på 7 320 kr

Høyre: 4 340 kr

ii) Helårs fravær:

Fremskrittspartiet: Tap på ca 45 900 kr

Høyre: Tap på ca 23 300 kr

For nærmere dokumentasjon av

fortsettelse neste side

fortsettelse fra forrige side

tallene, se Samfunnsnotat 12/2000 og 1/2001.

g) Bort med AFP

Avtalefestet pensjon 62-67 år er opprettet gjennom tariffoppgjørene over en 12-års periode. Staten bidrar til ordningen dels gjennom tilskudd for årene 64-66, dels ved å godskrive pensjonspoeng og gi (gunstig) pensjonistiskatt fra 62 år. Selv om ordningen ble forhandlet fram av LO er den tilgjengelig for alle som får opprettet de nødvendige avtaler.

FrP har gått i mot oppbyggingen av ordningen, hvilket innebærer at Norge under ledelse av FrP ikke ville hatt noen pensjonsordning før fylte 67 år for andre enn helt spesielle yrkesgrupper. Senest i innstillingen om statsbudsjettet høsten 2000 fremmet representantene fra FrP og Høyre følgende forslag:

”Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til innstramminger i AFP-ordningen”.

Programmets formuleringer er ufor- enlig med å videreføre ordningen. De som går av før fylte 67 år skal i hvert fall straffes gjennom varig lavere pensjon. Partiet vil:

”Åpne for fleksibel pensjonsalder (i folketrygden) ved at de som går av før eller etter 67 år, gis en tilsvarende reduksjon eller tillegg i alderspensjonen”.

For en som går av ved fylte 62 år ville dette bety 40-50 000 kroner lavere årlig pensjon livet ut i følge beregningene i Olsen-utvalget (NOU 1998:19). Den som utsetter avgangen til 70 år vil få omtrent det samme i økt pensjon. Forskjellen i pensjon mellom de to personer vil bli 80-100 000 pr. år livet ut.

h) Noe å tenke på for de unge? – bare minstepensjon fra staten

Partiet er helt klar i sin formulering om at dagens folketrygd skal bygge ned sin pensjonsdekning for yrkesaktive:

”FrP. vil ha lik offentlig pensjon

til alle ved 67 år, etter overgangsordninger og respekt for opparbeidede rettigheter”.

Dette innebærer at alle på lang sikt blir det vi kaller minstepensjonister i Folketrygden. En forutsetter da at den enkelte vil sikre seg tilleggsordninger enten enkeltvis eller gjennom ordninger i arbeidsmarkedet. Det siste blir vanskelig med den svekkede stillingen en legger arbeidstakerorganisasjonene. Det blir i hvert fall stor forskjell på det utgangspunkt folk har. De offentlig ansatte ligger da best an, mens privatansatte uten pensjonsordning ligger aller dårligst an.

Også mange av de med tjenestepensjon vil bli berørt. Mange av disse bygger på folketrygden. Hvis nivået skal opprettholdes, vil ordningene bli mye dyrere for bedriften når tilleggs-pensjonen bortfaller.

Denne gjennomgangen av FrPs arbeidslivspolitik er laget av LO.

Regjeringen vil ikke svekke sykelønnsordningen

Regjeringen vil ikke fremme forslag som svekker arbeidstakernes rettigheter i sykelønnsordningen, understreker statsminister Jens Stoltenberg.

Stoltenberg sa dette i sin redegjørelse i Stortinget tirsdag, og han gjen- tok det i en replikkduell med Frp-formann Carl I. Hagen.

Det har på grunnlag av høringsuttalelser vært hevdet at regjeringen er splittet i synet på reformer av sykelønnsordningen på grunnlag av Sandman-utvalgets innstilling.

Landsmøtet

Statsministeren minnet om at Aps landsmøte slo fast at arbeidstakernes rettigheter ikke skal svekkes, og at

dette er styrende for regjeringens arbeid med spørsmålet.

- Det vi trenger er tiltak som fremmer helse og forebygger sykdom i arbeidslivet. Vi må gjøre terskelen inn i arbeidslivet lavere og terskelen ut av arbeidslivet høyere, sa han.

Dialog

Sandman-utvalget kom med en rekke forslag til endringer av sykelønnsordningen, og Stoltenberg sa at regjeringen nå er i dialog med partene i arbeidslivet om forslagene.

Aps parlamentariske leder Hill-Marta Solberg utfordret sentrums statsministerkandidat Kjell Magne Bondevik om sykelønnsordningen, og påpekte at KrF sammen med Høyre og Frp kan få flertall for innstramminger i ordningen.

- Regjeringen tar for lett på proble-

mene med den store veksten i folke- trygdens utbetalinger, som kan true finansieringen av andre velferdsopp- gaver. Vi mener at Sandman-utvalget foreslår balanserte endringer, der alle parter bidrar for å redusere utbetalingene, sa Bondevik.

Det er ikke enighet i sentrum om dette, da Senterpartiet er mot inn- stramminger av sykelønnsordningen.

SVs leder Kristin Halvorsen sa seg glad for statsministerens utvetydige forsvar av arbeidstakernes rettighe- ter i sykelønnsordningen.

Når ærlighet kan koste deg jobben

av John Walderhaug

Heismontørene er stort sett vant med å kunne gå hjem når arbeidstiden er over, og jobbe overtid når de selv vil. Dette er ikke en selvfølge i andre bransjer hvor misforholdet mellom de ansattes og ledelsens innflytelse er tydelig.

Postbud Glenn Renjo ble lei av å måtte jobbe masse overtid hver eneste uke. Resultatet ble to skriftlige advarsler pga. "negativ adferd". Sparken er trolig neste skritt.

Arbeidsmiljøet slaktes av Arbeidstilsynet

I en rapport fra Arbeidstilsynet i 1998 ble arbeidsmiljøet på omdelingsenhetene til Posten i Oslo slaktet. I rapporten sies det at det er "avdekket alvorlige arbeidsmiljøbelastninger, brudd på arbeidsmiljøloven og avvik i forhold til virksomhetens internkontroll". Rapporten avdekket videre at ansatte mente at "hovedregelen var at man selv måtte si fra dersom man ikke kunne jobbe overtid en dag". Arbeidstilsynets oppfatning i 1998 var at det var et "misforhold mellom bemanning og produksjonskrav".

I dag har problemene bare forsterket seg. Et elendig arbeidsmiljø har resultert i et sykefravær på opptil 30%. Ledelsen holdning til dette er da kort og godt at posten skal ut uansett. Budomdelingen er organisert i "team" på 12 til 14 personer hvor man i daglige teammøter skal løse arbeidsoppgavene i fellesskap. I realiteten fungere teammøtene som den reneste tvang, da man tvinges til å ta arbeidsoppgavene til de som også er syke. Når all posten skal ut samme dag, og

man har 30% sykefravær, sier det seg selv at det blir mye overtid.

Filosofien i teamene er basert på den såkalte "Gaia-metoden". I Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund sitt eget medlemsblad, Posthornet, omtales Gaia-metodene slik: "Blant metodene som beskrives er en intens gruppedynamikk hvor den enkelte blir presset til å oppgi intime detaljer om sin person, sitt samliv eller sin barndom – alt for å vise at man er lojal mot gruppa og åpen for å vurdere sin identitet og handlekraft i møte med kollegaer". Posthornet mener metodene både sprer frykt og er psykisk belastende. Posten har nå etter sterk kritikk stoppet lederopplæring etter Gaia-metoden.

Posthornet har også, i tillegg til flere tilsvarende saker, belyst Renjos sak under tittelen "Ærlighet kan koste jobben".

Manglende samarbeid

Glenn Renjo sier til *Heismontøren* at de som mukker blir sett på som et problem, og at ledelsen bruker en gruppepsykose til å tvinge alle til å innordne seg ledelsens krav. Innspill fra de ansatte som kanskje kunne bidra til å løse mange av arbeidsmiljøproblemene, og dermed senke sykefraværet, har hele tiden blitt ignorert.

– Min sak er bare en av mange tilsvarende i Posten, forteller Renjo. Det er vanlig at de som ikke følger ledelsens krav til punkt og prikke blir systematisk trakassert av ledelsen. Det begynner med en advarsel eller to, deretter blir man omplassert til et annet postdistrikt. Kort tid etter finner så ledelsen noen bagateller som man har gjort feil. Deretter får man sparken.

Noen arbeidskolleger av meg ble utsatt for omtrent det samme som meg og fikk til slutt sparken. I en arbeidsrettssak vant de, men jobben fikk de allikevel ikke tilbake.

Arbeidsretten neste

Trakasseringen har gått så hardt inn på Renjo at han har måttet sykelmelde seg. Nå venter han på at LOs

jurister skal sende saken inn for Arbeidsretten. Når saken kommer opp er uvisst. I mens går tiden, og Posten får holde på som før.

Erfaringer

Noen har kanskje spurt seg hvorfor *Heismontøren* belyser en arbeidsmiljøsak i Posten. Svaret er i grunn veldig enkelt. Også heisbransjen har saker hvor arbeidstakerne har blitt trakassert. Imidlertid skjer dette forholdsvis sjelden. Nettopp fordi heismontørene er godt organisert og slutter opp om klubben og fagforeninga har vi oppnådd en relativ stor innflytelse.

Dette er ikke en statisk tilstand som vil vare, om vi ikke vet å pleie den. Derfor blir det dessverre sånn i enkeltsaker at tillitsvalgte i blant holder igjen, mens montørene gjerne vil jobbe så mye overtid de vil.

Den dagen klubb og forening ikke lenger fungerer som en vaktbikkje og støttespiller, er det også slutt på at heismontørene får gjøre som de vil.

Da blir ikke våre arbeidsgivere særlig annerledes enn andre arbeidsgivere, og den enkelte får klare seg som best han kan.

Nettverk mot trakassering

Tillitsvalgte som blir trakassert av arbeidsgiveren skal nå få bedre støtte av fagforeningskamerater.

Tillitsvalgte i hardt vær trenger hjelp. Derfor har tillitsvalgte og politiske aktivister i Oslo tatt initiativ til et nettverk som skal gi moralsk og politisk støtte til tillitsvalgte som blir trakassert av arbeidsgivere og har fått sparken.

I tillegg til å gi hjelp på det menneskelige plan vil nettverket aksjonere i forbindelse med rettssaker hvor tillitsvalgte går til sak mot arbeidsgiveren.

En av initiativtakerne til nettverket er Per Arne Salo fra Heismontørenes Fagforening.

Emil Reber 90 år

Emil Reber, som sammen med broren Alfred grunnla Reber Schindler Heis A/S, fylte den 6.mars 90 år.

Bedriften ble grunnlagt i 1945 og het den gangen Rebers Mekaniske Verksted. På 60-tallet ble navnet endret til Reber Heis A/S.

Allerede på slutten av 30-tallet begynte Emil Reber å importere heiser fra Schindler i Sveits. Brødrene Reber, som forøvrig selv er av sveitsisk avstamning, hadde rask suksess med bedriften og etter oppkjøpet av Wisbech i 1968 var markedsandelen opp i nesten 50%.

I 1977 solgte brødrene bedriften til Schindlerkonsernet.

Emil Reber ledet selv bedriften helt til han trakk seg tilbake i 1977. Han fortsatte imidlertid som styreformann fram til 1986.

Brødrene Reber hadde en fortid som heismontører og deltok begge i den 3 måneder lange og ulovlige konflikten på Fortuna i 1932.

Vi gratulerer Emil Reber 90-års dagen.

Vil slåss for ny arbeidsmiljølov

En revidert lov for arbeidslivet er målet til LO. Og de har det travelt.

- Med den loven vi har nå, prøver vi å løse dagens utfordringer med gårsdagens virkemidler, mener avdelingsleder Tor Andersen i LOs arbeids- og næringslivsavdeling.

En fullstendig revisjon av arbeidsmiljøloven og sammenslåing med annen arbeidslovgivning er ønsket til LO. Det slo Tor Andersen fast da LO torsdag presenterte noen av hoveddokumentene til LO-kongressen.

Australia: gjennomslag for tariffavgift

En avgjørelse av «Australian Industrial Relations Commission» gir det australienske elektrikerforbundet rett til å kreve uorganiserte om-lag 3500 kroner i tariffavgift .

Kommisjonen gir forbundet rett i at avtalene som er inngått med 600 elektrikerfirmaer er lovlige i følge netavisen «The Age». Tariffavgiften er vesentlig høyere enn den ordinære fagforeningskontingenten til forbundet som ligger på omlag 2100 kroner. I fagforeningskontingenten får man i tillegg tilbud om rimelige boliglån, juridisk rådgivning, ulykkesforsikringer og hjelp av tillitsvalgte.

Det var kongressen i det australienske LO (ACTU) som åpnet for tariffavgift i fjor og ACTU er selv-sagt svært fornøyd med vedtaket. - Ekstremt viktig - svært betydningsfullt, sier ACTU-sekretær Greg Combet i en kommentar. - Vi syntes dette er rettferdig. Folk må våkne opp og se det faktum at fagforeningen utfører en stor kollektiv service.

Arbeidsgiverne i Australia raser og krever en lovendring - mens fagforeningene forventer medlemsvekst. I teleselskapet Telstra sendte fagforeningen ut regning til 30 uorganiserte på 2800 kroner hver. 10 valgte å melde seg inn i fagforeningen mens fire valgte å betale tariffavgiften.

Av: Magne Svendsen - www.lo.no

KONE AS er en del av det finske KONE-konsernet, en av verdens største leverandører av heiser og heistjenester. Konsernet har ca. 23.000 ansatte. KONE AS i Norge har ca. 220 mill. NOK i omsetning og 210 ansatte fordelt på hovedkontoret i Oslo og 17 avdelinger.

Vi søker etter heismontører for arbeid innenfor flere virksomhetsområder i Oslo.

På grunn av økende oppdragsmengde ønsker vi å knytte til oss flere heismontører. Vi trenger heismontører innenfor nyanlegg og moderinsering/større reparasjonsarbeider. Du har fagbrev som heismontør, er selvstendig med godt humør og har stå på vilje.

Vi ønsker også å knytte til oss en heismontør til vår avdeling i Stavanger.

På grunn av økende oppdragsmengde ønsker vi å knytte til oss en heismontør. Vi trenger en heismontør innenfor nyanlegg og moderinsering. Du har fagbrev som heismontør, er selvstendig med godt humør og har stå på vilje.

Spørsmål vedrørende stillingene kan rettes til Personalkon. Knut Erik Eggen på tlf. 22 58 71 06 eller mobiltlf: 90122606.

Søknad med CV sendes til personalavdelingen v/ KONE AS, Postboks 163 Kjelsås, 0411 Oslo, snarest mulig. Merk søknaden med "Heismontør".

NHO vil avskaffe uravstemning

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) foreslår å avskaffe dagens modell for lønnsoppgjør.

Rammene skal bestemmes sentralt, og arbeiderne skal ikke få si sin mening gjennom uravstemning. NHO-sjef Finn Bergesen mener Norge stadig får dårligere konkurranseevne på grunn av måten lønnsoppgjørene gjennomføres på, og han ønsker nå å legge sterke begrensninger på hva partene kan forhandle seg fram til, skriver Dagens Næringsliv.

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene skal ifølge NHOs forslag legge premissene for

oppgjøret. Bergesen er lei av at arbeidstakernes uravstemninger stemmer ned forhandlingsresultater, og han ønsker å avskaffe ordningen.

Stabel-utvalgets innstilling om endringer i forhandlingssystemet kommer 1. april. LO sier det er uaktuelt å fjerne uravstemningene.

NTB

KONE reorganiserer i Norden

Nordisk direktør Tor-Erik Sandelin annonserte den 20.februar følgende restrukturering innen Norden:

Fra 1. mai 2001 vil KONE i Sverige, Norge og Danmark danne en integrert organisasjon under navnet KONE Scandinavia (SCA).

Det blir ingen endring av de eksisterende aksjeselskapenes struktur.

Det blir ingen oppsigelser eller større personmessige virkninger av restruktureringen.

Knud Hovind fortsetter som administrerende direktør i KONE Norge, men blir fra 1. mai også «Human Resources director» i KONE SCA.

UNIHEIS AS er et solid heleid norsk selskap lokalisert i Oslo. Selskapet er blant annet hovedimportør av Mitsubishi høyteknologiske kvalitetsheiser i Norge, og gjennomfører alle typer heis- og rulletrappinstallasjoner. UNIHEIS har i løpet av 16 år bygget opp spisskompetanse innenfor dette fagområde.

På grunn av økning i oppdragsmengden søkes det etter dyktige

HEISMONTØRER MED FAGBREV

Spørsmål om stillingen kan rettes til Jørn Apeland på telefon 22 68 08 60 eller send en kortfattet søknad med CV til UNIHEIS AS, Oslo gate 20, 0192 OSLO.

TILBUD TIL HEISMONTØRENE! KLASSEKAMPEN

☐ 12 mnd. kun lørdag

720,-

*bestill nå og få avisa
fritt levert i 7 uker!*

☐ 12 mnd. hver dag

1800,-

*bestill nå og få avisa
fritt levert i 10 uker!*

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Klassekampen
vil betale
porto

Navn:

Adresse:

Postnr: Sted:

Tlf. privat: Start avisa fra:

Dato: Sign.:

Ring: 22 05 95 72 eller send en e-post til: abonnement@klassekampen.no

SVARSENDING

Avtalenr. 171 107/16
Klassekampen
Grønland
0133 Oslo

LO går inn for sekstimersdag

For første gang siden 1986 kan LO ta et nytt skritt mot sekstimersdagen. Forslaget til ny LO-strategi favner pensjonskrav, vern av mobile arbeidstakere, og håp for småbarnsforeldre i tidsklemme.

- 30-timersuke har lenge vært et dominerende krav fra de kvinne-dominerte forbundene. Som et første skritt foreslår vi at LO programfester et konkret krav om 35-timersuke, sier spesialrådgiver Magne Nedregård.

NHO: Nei til eldrejobbing

Sosialminister Guri Ingebrigtsen har gått ut og foreslått at pensjonister skal få kunne tjene mer enn 4.000 kroner i året, uten å miste deler av pensjonen. Det mener NHO er feil.

– Jeg har bare en kommentar til utspillet fra sosialminister Guri Ingebrigtsen og det er et rungende «Nei!». Dette blir vi ikke med på, sier direktør i arbeidsmarkedsavdelingen i NHO, Olav Magnussen i Aftenposten.

1. august i fjor ble grensen for hvor mye pensjonister kan tjene senket fra 50.000 til 4.000. Og hensikten var å demme opp, rett og slett fordi alt for mange valgte løsningen med avtalefestet pensjon (AFP).

– Det er umulig å ha den grensen vi har nå. Bare vervet som leder i det lokale eldrerådet er jo nok til å sprengte grensen, sier sosialministeren.

– Hvis Regjeringen nå hever taket igjen, mister den en hver troverdighet i arbeidet for å få flere i jobb, sier Magnussen.

Og NHOs bekymring høster forståelse hos Los Per Gunnar Olsen.

– Arbeidsgiverne betaler en stor del av AFP-ordningen, så det er ikke et urimelig krav at taket på 4000 kroner ligger fast. De politikerne som nå vil heve taket, er de samme som har klaget over at AFP-ordningen er blitt for dyr. Men hvis de har så mye penger at de har råd til det, så er det greit for oss. Da forutsetter jeg at vi for siste gang har hørt at ordningen er blitt for dyr, sier Olsen.

Dagsavisen 15. mars 2001

OTIS AS er det norske datterselskapet av verdens største leverandør av heiser og rulletrapper. OTIS er representert i mer enn 150 land, og har over 65.000 medarbeidere. OTIS AS er en ung organisasjon, og har ca. 35 medarbeidere. OTIS er inne i en sterk ekspansjon, og har behov for nye medarbeidere som vil bidra til å gjøre en innsats for OTIS videre framover. OTIS har kontor sentralt beliggende på Helsfyr / Etterstad, med meget gode kommunikasjoner og lett adkomst.

Du finner oss på :

www.otis.com

Konsernspråket er engelsk.

HEISMONTØRER

Vi søker heismontører til vår service- og montasjeavdeling.

Stillingen

I første omgang er det vår serviceavdeling som har behov for nye medarbeidere, men vi har ingen faste barrierer mellom anleggs-, moderniserings- og serviceavdelingene. Vi kan tilby varierte arbeidsoppgaver, der du får lov til å arbeide med hele spekteret; gamle elektromekaniske styringer fra mellomkrigstiden, og fram til de siste teknologiske innovasjoner i vår bransje. Vi forventer også en sterk vekst i våre nyanleggsaktiviteter, mellom annet som følge av at vi nå lanserer vårt nye heissystem; Gen2, som er en helt ny og framtidsrettet heiskonstruksjon.

Personen

Du har heismontørsertifikat, og har en utadvent og serviceinnstilt holdning, og forstår viktigheten av å tilfredsstille kundens behov.

Vi tilbyr

En karriere i et internasjonalt miljø med særdeles allsidige utfordringer.

Det tilbys attraktive betingelser og personlige utviklingsmuligheter i et kreativt og inspirerende arbeidsmiljø.

Firmabilordning.

Informasjon

Informasjon om stillingen får du hos FOD-sjef Børre Skjærlund på telefon 22 70 75 00 eller via mail på : borre.skjaerlund@otis.com

Merk din søknad :

"Heismontør"

Søknad sendes til :

OTIS A/S
Biskop Jens Nilssønsgt. 5
0659 Oslo

OTIS

fortsettelse fra side 2

De kommunale heiskontrollene og Norsk Heiskontroll sysselsetter til sammen i overkant av 30 personer som aktivt kontrollerer heiser, rulletrapper og rullefortau. Jeg kan vanskelig se for meg de store innsparingene dersom kontrollen skal utføres på skikkelig vis. Saken er politisk og må sees i sammenheng med den privatiseringsbølgen som skyller over landet. Troen på markedet og private løsninger er sterk. Solidaritets- og kollektivtanken har skrinne vilkår. Det samme har troen på en sterk offentlig sektor.

Det er for øvrig ikke så lenge siden 1985, hvor en Høyreregjering med Willoch i spissen prøvde å privatisere heiskontrollen. Vi klarte den gang å slå utspillet tilbake.

I dag har vi en Arbeiderpartiregjering som kommer med et tilsvarende forslag. Med FKE saken friskt i minnet er det ingen grunn til å ta lett på saken. Det Clemet og Høyre ikke klarte den gang, gjennomførte Arbeiderpartiet.

Forbundets takling av FKE saken er det også greit å huske. Det synes klart at det den gangen var viktigere å drive partipolitikk enn fagpolitikk. Resultatet kjenner vi jo. Et viktig spørsmål vi nå må stille oss er om vi denne gangen kan regne med at forbundet setter partipolitiske hensyn til side.

At den nye forbundslederen i sammen med den forrige lederen går i møter med Norsk Heiskontroll for å drøfte situasjonen rundt heiskontrollen uten å informere eller la HMF delta, gir grunn til bekymring og er langt fra tillitsvekkende. Møtet ble riktignok avtalt før lederskiftet, så det er et håp om at man med ny ledelse vil samarbeide med grunnorganisasjonene på en annen måte enn det som har vært tilfelle tidligere.

HMFs tidligere politikk vedrørende heiskontrollen står fast. Vi er fortsatt i mot privatisering. Derfor må vi på nytt brette opp ermene og sloss for å beholde dagens ordning.

Robert Ellingsen

HS Consult AS er Norges ledende heistekniske rådgivningsfirma.

Vi leverer våre tjenester til de største forvaltningsselskap og eiendomsselskap. Vi yter våre tjenester på alle typer heiser, rulletrapper og rulleband.

HS Consult AS har i år 2000 utvidet sin virksomhet med drifts-/kostnadstyring på heiser for sine faste kunder. Vi yter våre tjenester over hele landet.

Firmaet ble etablert på Hamar i 1993. Vi etablerte kontor i Oslo i 1997. Vårt kontor har sentral beliggenhet i Rødtvet næringspark.

Vi er sentralt godkjent innen vårt virksomhetsområde.

PÅ GRUNN AV ØKENDE ORDRETILGANG ØNSKER VI Å UTVIDE VÅR STAB MED EN

INGENIØR/HEISMONTØR

NB! Vi oppfordrer kvinner til å søke.

Det er ønskelig at de personer som søker, har bakgrunn fra heis eller el-konsulent virksomhet. Manglende kompetanse kan kompenseres med annen relevant arbeidslivserfaring. Det settes krav til skriftlig og muntlig fremstillingsevne, samt bruk av PC.

VI KAN TILBY:

- Interessante og utfordrende arbeidsoppgaver
- Hyggelig og aktivt miljø
- Ulykke-, reise- og operasjonsforsikring
- Fri bil
- Telefon i hht. statens satser
- Konkurransedyktig lønn
- Adgang til medeierskap

Den som ansettes må være villig til å reise, reiser vil være over meget korte perioder.

Nærmere opplysninger om stillingen fåes ved henvendelse til daglig leder Harald Solberg, telefon 22 89 74 90.

Skriftlig søknad m/CV sendes:

HS Consult AS
Pottemakerveien 8
0954 Oslo

Søknadsfrist: Snarest.

Reaksjoner mot streikekutt

Et utvalg ledet av Riksmeglingsmannen, Stabelutvalget, arbeider nå med forslag om å begrense streike retten.

Først og fremst skal Riksmeglingsmannen kunne påby fagforbund å avholde uravstemminger for å unngå streik.

Nettopp trusselen om å kunne iverksette streik umiddelbart virker i dag som et pressmiddel overfor arbeidsgiverne.

Videre skal Riksmeglingsmannen kunne koble avstemminger fra ulike bransjer og forbund.

LOs to representanter i utvalget, Morten Øye fra LO Stat og Kjell Bjørndalen fra Fellesforbundet, vil overfor Dagens Næringsliv ikke uttale seg om saken før utvalget er ferdig med sitt arbeid 1.april.

Kurskalender

I HMFs regi blir det ikke avholdt lignende kurs, da vi skal bruke distriktenes kurstilbud.

Dette er kurs som Distriktet OSLO OG AKERSHUS har tenkt til å arrangere, altså for medlemmene i HMF avd. Oslo.

Kurs: Sekretærkurs 3-4 mai
Sted: Elektromontørenes lokaler Møllergt 37 Oslo
Målgruppe: Sekretærer i klubber og fagforeninger
Påmeldingsfrist: 2.april

Kurs: Grunnkurs 14-16 og 28-29 mai.
Sted: Sørmarka Studie- og Konferansesenter
Målgruppe: Medlemmer og tillitsvalgte.
Søkeren bør ha hatt Introduksjonskurset i EL&IT eller tilsvarende grunnopplæring
Påmeldingsfrist: 9.april

Kurs: HMS Kurs mai /juni Studieutvalget vil komme nærmere tilbake om dato og sted
Målgruppe: Kurset er beregnet på verneombud og medlemmer som har verv i arbeidsmiljøutvalget i bedriften
Påmeldingsfrist:

Kurs: Introduksjonskurs 19-21 september
Sted: Sørmarka
Målgruppe: Kurset er beregnet på medlemmer og tillitsvalgte
Påmeldingsfrist: 13. august

Kurs: Kassererkurs september Studieutvalget vil komme nærmere tilbake om dato og sted
Målgruppe: Kasserer i klubber og fagforeninger
Påmeldingsfrist:

Kurs: HMS Kurs 19-21 september Anker Hotell Oslo og 16-17 oktober
Sted: Sørmarka
Målgruppe: Kurset er beregnet på verneombud og medlemmer som har verv i arbeidsmiljøutvalget i bedriften
Påmeldingsfrist: 13. august

Kurs: AML § 57 og § 61, Oppsigelser, behandling av slike saker, forlik etc. 26-27 september
Målgruppe: Kurset er beregnet på medlemmer og tillitsvalgte
Påmeldingsfrist: 20. august

Kurs: Introduksjonskurs for jenter 4-5 oktober
Sted: Sørmarka
Målgruppe: Kurset er beregnet på medlemmer og tillitsvalgte
Påmeldingsfrist: 27. august

Påmelding og spørsmål til Studieutvalget.

Tlf HMF: 22 17 45 50
Faks HMF: 22 17 45 53, merk TIL STUDIEUTVALGET
E-post : geir.lokke@heis.no
Post: Heismontørenes fagforening, Brugata 14, 0186 Oslo

Verv i Heismontørenes Fagforening pr. 27.02.01

Styret

Verv	Periode	Navn	Tlf.privat / mobiltlf	E-post
Leder	00 - 02	Robert Ellingsen	67 970030 / 901 19 596	robert.ellingsen@heis.no
Nestleder	00 - 01	Tor Moen	35 536703 / 909 16 330	tor.moen@heis.no
Sekretær	00 - 01	Thomas Heltoft	63 906821 / 917 49 029	thomas.heltoft@heis.no
Kasserer	00 - 02	Richard Dalberg	22 271914 / 909 28 637	richard.dalberg@heis.no
Studieleder	00 - 02	Geir Egil Løkke	22 750085 / 908 77 082	geir.lokke@heis.no
1. styremedlem	99 - 01	John Walderhaug	22 630728 / 908 77 078	john.walderhaug@heis.no
2. styremedlem	99 - 01	Rodi Rabben	72 555332 / 918 78 131	rodi.rabben@heis.no
3. styremedlem	00 - 02	Per Arne Jensen Salo	22 689947 / 918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Lærlingeansvarlig	99 - 01	Vidar Nordbø	22 892012 / 913 97 751	vidar.nordbo@heis.no
1. vararepresentant	99 - 01	Tor Sundby	55 314982 / 907 93 503	tor.sundby@heis.no
2. vararepresentant	00 - 02	Rune Larsen	67 561452 / 951 91 555	rune.larsen@heis.no
3. vararepresentant	00 - 01	Atle Johannessen	/ 905 09 019	
4. vararepresentant	00 - 02	Jan Ellingsen	33 181173 / 913 97 258	jan.ellingsen@heis.no

Andre verv

Akkordkontrollør	00 - 02	Henning Hottran	22 216177 / 917 46 930	
Verneansvarlig	00 - 01	Roar Enerly	22 155278 / 916 34 682	
Redaktør	99 - 01	John Walderhaug	22 630728 / 908 77 078	john.walderhaug@heis.no
Lærlingerepresentant	00 - 01	Kim Bakkerud	64 839074 / 450 33 489	heislerlingen@hotmail.com
Lærlingerepresentant	00 - 01	Tomas Rudshaug	64 939299 / 926 43 965	rudsmoen@hotmail.com

Avdelingsledere i Heismontørenes Fagforening

Avdelingsledere	99 - 01	Ole Jon Skarbø	70 270517 / 918 78 303	
Bergen	98 - 00	Tor Sundby	55 314982 / 907 93 503	tor.sundby@heis.no
Drammen	00 - 02	Rune Larsen	67 561452 / 951 91 555	rune.larsen@heis.no
Hedmark/Oppland	99 - 01	Magne Nasset	62 528223 / 915 61 547	
Kristiansand	00 - 02	Tor Helge Reber	37 042269 / 915 63 130	
Møre & Romsdal	98 - 00	Roger Taylor	70 131566 / 905-82 991	
Nord-Norge	99 - 01	Trond Greni	78 952458 / 915 16 067	tagreni@c2i.net
Oslo	00 - 02	Robert Ellingsen	67 970030 / 901 19 596	robert.ellingsen@heis.no
Stavanger	00 - 02	Tore Bratthetland	51 687670 / 905 35 475	
Trondheim	00 - 02	Arve Sørensen	73 532315 / 908 47 651	el-fros@online.no
Vestfold/Telemark	99 - 01	Jan Ellingsen	33 181173 / 913 97 258	
Østfold	99 - 01	Øyvind Larsen	69 399423 / 913 61 344	oeivlars@online.no

Klubbledere i heisfirmaene

Access	Hovedtill.	Jan Ellingsen	33 181173 / 913 97 258	jan.ellingsen@heis.no
Access	Oslo	Tore Grov	67 076554 / 916 36 106	
Euroheis	Oslo	Ulf Grabner	/ 916 32 996	
Kone		Per Arne Jensen Salo	22 689947 / 918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Melbye	Oslo	Kjetil Haga	22 670053 / 928 49 098	hagakjetil@hotmail.com
Otis	Oslo	Lasse Harms	64 863285 / 970 98 892	
Reber Schindler	Hovedtill.	Rodi Rabben	72 555332 / 918 78 131	rodi.rabben@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Svein Haugen	22 215785 / 906 28 250	svein.haugen@chello.no
Stahl	Oslo	Jan Bruun	22 269512 / 917 23 830	
Stahl	Bergen	Jarle Stavenes	56 307546 / 913 92 513	
Thyssen	Oslo	Atle Skaug	67 060354 / 901 19 628	atlsk@online.no
Thyssen rulletrapp	Oslo	Bård Hexeberg	67 908042 / 917 59 474	
Uni	Oslo	Vegard Tømmerås	63 845117 / 992 57 089	
Heis-System	Bergen	Geir Arne	55 203588 / 932 39 375	

Avdelings- og klubbkontorer

Avdeling	Adresse	Tlf.kontor / telefaks	E-post
Oslo	Brugt. 14 0186 Oslo	22 174550 / 22 174553	heis@heis.no
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen	55 368766 / 55 553661	bergen@heis.no
Trondheim	Postboks 3274, Uglø, 7424 Trondheim	72 848390 / 72 848390	
Stavanger	Lagårdsvei 124 4011 Stavanger	51 840460 /	stavanger@heis.no
Reber	c/o HMF		reberklubben@heis.no
Kone	c/o HMF		koneklubben@heis.no
Thyssen	c/o HMF		thyssenklubben@heis.no